

VIENYBĖ

74 M. 33 N.

BROOKLYN, N. Y.

1960 M. RUGPIŪČIO (AUGUST) 19 D.

TEL. APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Neseniai Senatorius Kennedy vasaros rezidencijoje, Cape Cod, Mass., įvyko tautinių grupių atstovų konferencija, kurioje buvo diskutuota visa eilė klausimų, susijusių su prezidentiniais rinkimais. Nuotraukoje: lietuvių grupės atstovai su Demokratų partijos kandidatu į prezidentus, poniu Kennedy ir Michigan Gubernatorium Williams. Iš kairės į dešinę: A. Varnas, M. G. Williams, ponis J. Kennedy, Senatorius J. F. Kennedy, M. Kižyte, dr. P. Grigaitis, adv. J. Grigalius.

DABAR

JUOZAS TYSLIAVA

NATO reikia išdalinti...

Pasinaudodamas priešrinkiminėm Amerikos konvulsijom de Gaulle nori sudaryti vieningą Europos grupę Siaurės Atlanto Sąjungoje. Jis tikisi, kad Amerika neturėsianti noro domėtis Europos reikalais. MacMillanas ir Adenaueris nori palaukti rinkimų rezultatų.

Tuo tarpu, kai Jungtinės Amerikos Valstybės pergyvena priešrinkimines konvulsijas ir iš Washingtono nelaukiama jokios iniciatyvos iki ateinančių metų sausio mėn. pabaigos, kada bus inauguruotas naujas prezidentas ir nauja administracija, o sovietai kaip įmanydami kelia nerimą, išnaudodami Kongo bei Kubos situacijas, — Vakarų Europoje trys seni vyrai tarėsi dėl ateities. Tjie trys vyrai: ilgasis Prancūzijos Charles de Gaulle, Vakarų Vokietijos kancleris dr. Konradas Adenaueris (Der Alte) ir D. Britanijos premjeras Haroldas Macmillanas (the Mighty Mac) yra

TARPTAUTINIAI UŽKULISIAI

vienas į kitą panašūs ta prasme, kad kiekvienas jų tvirtai sėdi savo sosto ir neturi stipresnės opozicijos. (Karikatūristai vaizduoja juos visus tris su karūnom ant galvų). Jie tarp savęs yra panašūs ir ta prasme, kad kiekvienas jų yra įsitikinęs Amerikos pranašumu prieš sovietus ir netiki, kad sovietai drįstų pradėti karą. Antra vertus, jų pažiūros dėl to, ką reikia šioje situacijoje daryti Vakarų Europai, taip skiriasi, kad nebuvo jokios prasmės jų bendram susitikimui. Todėl jie tarėsi atskirai: de Gaulle su Ade-

naueriu praeito mėn. pabaigoje, o Adenaueris su Macmillanu rugpiūčio pradžioje.

De Gaulle — Adenauerio susitikimą Prancūzijos Rambouillet pilyje slepia paslapties skraistė. Tie pasitarimai praėjo XIX amžiaus diplomatijos stiliume — korespondentai nebuvo prileisti ir apie pasitarimus tebuvo išleistas labai miglotas komunikatas. Prieš išvykdamas į Rambouillet Adenaueris, kad išsklaidžius įtarimą, jog Paryžiaus — Bonnos ašis ruošia kokį sąmokslą prieš Londoną, pasikvietė į Bonną rugpiūčio 10 d. Britanijos premjerą Macmillan-

(Nukelta į 4 psl.)

Žinia, kad Amerikos mokslininkai Floridoje paleido į erdvę 100 pėdų skersmens pūslę, skriejančią aplink žemę 16,000 mylių per valandą, atėjo kaip tik tuo laiku, kada mums pradėjo įgristi žinios apie lumumbas Afrikoje.

Raketiniu būdu išmesta 1,000 mylių į erdvę amerikiečių pūslė išsipūtė tada, kai joje supilta pudra pavirto dujomis. Bet svarbiausia — tai kad ši aluminiu dažyta pūslė, lyg veidrodinis šviestas, atmuša radijo bangas...

Prezidentas Eisenhoweris, kurio balsas, taip pat atsimušęs į tą pūslę, sugrįžo atgal, patarė šia priemone pasinaudoti visiems, net rusams...

Ar tai reiškia, kad jau netoli tas laikas, kada mokslininkai nesivaržydami keisis savo išradimų paslaptimis?

Gal būtų. Bet tuo tarpu kova dėl erdvės vyksta beveik tokiu pat įkarščiu, kaip ir kova dėl žemės bei laisvės. Amerikiečiai, pavyzdžiui, jau atvirai kalba apie bazes mėnulyje...

Nesistebėsime, jeigu po kokių 10 metų baltieji žemės gyventojai neišsitemks ir mėnulyje.

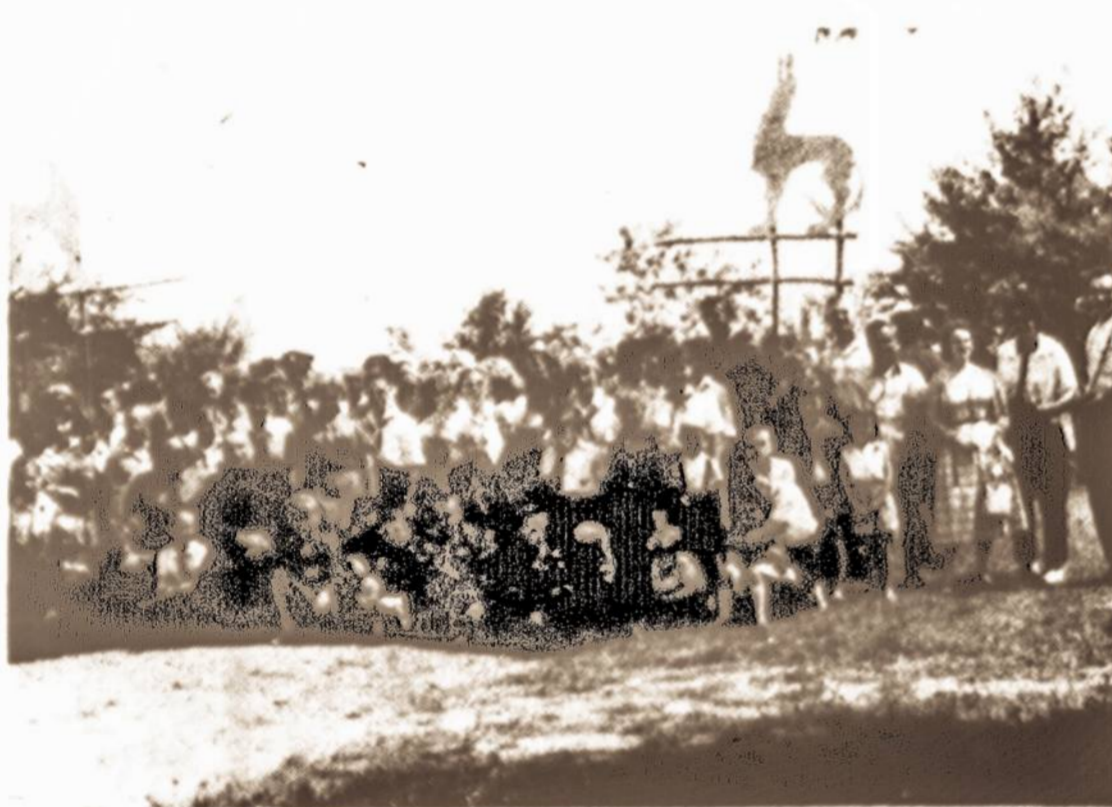
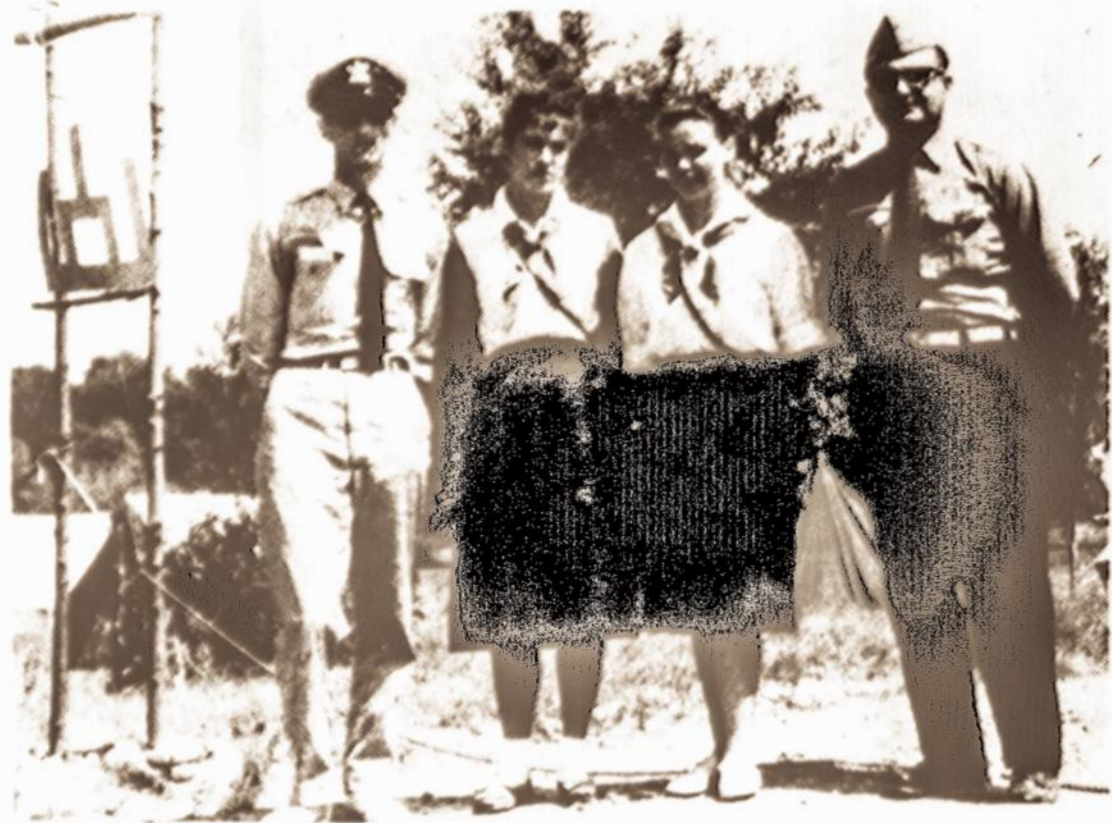
*

Kadaise Amerikoje buvo šnairuojama į neangliškai kalbančius žmones. Ypač ariams, savo gimtąją kalbą paskandinusiems anglosaksų jūroje, tai nepatikdavo.

Bet tai buvo, palyginti, gana seniai. Šiandien Amerikos administracija, ypač šalies gynybos institucijos, daug dėmesio kreipia į svetimų kalbų mokymosi programą.

(NUKELTA Į 6 PSL.)

SLA seimą prisiminus

VIRSUJE: Neseniai įvykusios Clevelando skautų stovyklos Trakai vadovai. Iš kairės į dešinę: Vyr. valt. sk. budys D. Kizys, vyr. sk. V. Vaivadaitė, vyr. sk. A. Gelažytė ir vyr. sktn. Pr. Karalius. Stovykla įvyko prie Pymatuning, Pa.

VIDURYJE: Vyr. skautė A. Gelažytė užrašo neseniai atvykusiam iš Lietuvos jaunuoliui A. Urbanavičiui Trakų stovykloje naują kaktaraistį.

APACIOJE: Trakų stovyklos dalyviai su kun. Dziegoraičiu priešakyje. V. BACEVIČIAUS NUOTRAUKOS

Pittsburgh, Pa. — Seimai ateina ir praėina, tačiau nevisada pagalvojama, kiek tų seimų surengimui ir tinkamam seiminių parengimų pravedimui tenka įdėti darbo, prakaito ir širdies. Toki darbą atliko pitsburgiečiai, Seimo rengimo komisija, kuriai vadovavo trečiojo apskr. valdyba — S. Bakanas, F. Žilinskis, B. Pivaronienė. Tačiau didžioji darbo našta krito ant B. Pivaronienės ir SLA prezidento Povilo Dargio. Prezidentas dalyvavo visuose parengimų komisijų posėdžiuose ir kiekviename darbe, susijusiame su Seimo rengimu. Ne tik pats Povilas Dargis visur dirbo, bet ir jo žmona Gertrūda. Paskutinius tris mėnesius Dargis per savo vedamą radijo programą garsino įvykstantį SLA Seimą, kas sekmadienį tam skirdamas 5 minutes laiko. Be to, jam reikėjo vesti pirmininkauti priešseiminį ir poseiminį Pildomosios Tarybos suvažiavimą, nekalbant jau apie pirmininkavimą SLA Seimui.

Malonu priminti, kad lėšų telkimui, tai yra skelbimų ir Seimo programų knygą gavimui, daug pasidarbavo Albina Mičulienė, B. Pivaronienė, P. S. Bakanas ir Gedminskienė.

Į parengimų minėtini: lankymas Pittsburgho Universiteto, kur delegatai ne tik turėjo progos apžiūrėti lietuvių kambarį, bet taip pat buvo šiltai pasveikinti ir lietuviškai pavaišinti. Daug darbo įdėjo šio kambario įrengimui ir finansavimui Pittsburgho lietuviai, vadovaujant Petriui Pivaronui. Jam mirus, dabar komitetui pirmininkauja Bronė Pivaronienė.

Ilgai delegatai ir pitsburgiečiai nepamirš seimo banketo, įvykusio Roosevelt viešbuty. Tai buvo bene vienas iš didžiausių SLA seimo banketų, įvykusių bėgyje paskutiniųjų sešių metų. Mening programos dalį atliko žymi solistė Aldona Stempuzienė, akomponuojant muzikui Jonui Švedui. Kalbėjo Lietuvos atstovas J. Kajeckas iš Washingtono. Be to, kalbėjo (anglų kalba) Pittsburgho Universiteto atstovė Ruth Crawford Mitchell. Ugingą kalbą pasakė SLA Prezidentas Povilas Dargis. Po banketo, šokiai tęsėsi iki vėlybos nakties. Programos vedėja buvo Bronė Pivaronienė.

Šis seimas buvo trumpiausias SLA istorijoje — tęsėsi pusketvirtos dienos. Delegatai laikėsi pavyzdinai. Seimo vedimo tvarka irgi buvo pavyzdinga. Daugiausia pirmininkavo SLA prezidentas Povilas Dargis. Jį retkarčiais pavadavo dr. A. Montvičas ir dr. S. Biežis. Į mirusiojo viceprezidento J. Maceinos vietą išrinktas visų gerbiamas S. Gegužis. Jo išrinkimu ne tik Seimo delegatai, bet ir bendrai lietuvių visuomenė yra patenkinta. Visi kiti SLA Pildomosios Tarybos nariai, referendumu išrinkti, buvo vienbalsiai patvirtinti.

Buvo prisiūsta ir aukų įvairiems SLA fondams. Žymėtina,

kad šiame seime buvo gana didokas delegatų skaičius iš naujai atvykusių, jų tarpe Sidzikauskas, Audėnas, Šmulkstys ir Joga. Iš čia gimusiųjų puikiai užsirekomendavo: Austin, Mikuziūtė, Gegužytė, Nemaksienė, Bajorienė, Mike Lionis — Mack ir kt. Seime aktyviai dalyvavo daug senų SLA veikėjų — veteranų: Viktoras Kamarauskas, Matai, Misčikai, Praškevičiai, Stanislovaičiai, dr. Drangelis, Michelsonai, Tumavičienė, Jurgeliūnas, J. Radzevičius, Pivaronai (Čicagiečiai), K. Katkevičienė, dr. E. Satkoff, J. Strazdas, F. Motlzas, A. Liepa, A. Andriulionis, A. Čaplikas, S. Bakanas ir k. Buvo malonu matyti Amerikos Lietuvių Tarybos sekretorių ir Naujienų redaktorių dr. P. Grigaitį, taip pat Sandaros redaktorių M. Vaidylą. Turėjome ir šerifą (sheriff) žymų veikėją iš Conn., St. Bujanuską. Iš tolimosios Floridos delegatą F. Rodgers. Malonu buvo susitikti su M. Kasparaičiu, kuris daug

dirba ne tik SLA, bet ir Tėvynės Mylėtojų Draugijoje čia buvo ir "organizatorių karalius," daugiausia narių ir SLA įrašęs, J. Aymonas. Buvo nuolatinis laikraščių korespondentas J. Krasinskas. Be to, buvo gabių biznierių: J. Bučinskas, Mačiukas, Amžiejus, Varkala. Jaunimo komisiją atstovavo kun. P. Dagys, Valadka, Gustis ir kiti.

Seime buvo eilė įvairiausių pasiūlymų. Tarp kita ko, Seimas pakartojo Detroito Seimo nutarimą priimti nariais ir SLA brolius latvius, kurie neturi tokios organizacijos, kaip mūsų Susivienijimas.

Primintina, kad Seimas vienbalsiai išrinko M. L. Vasilį ir toliau redaguoti Tėvynę.

Ateinančiam SLA seimui vieta parinkta Newark, N. J.

Seimas praėjo tikrai geroje ir darbingoje bei kūrybinėje dvasioje.

Ilgai su malonumu prisiminsime šį jubiliejinį SLA seimą. S. S.

Parduodama

seniai įsteigta alaus distribucijos ir vaisvandenių gamybos įmonė. Visi automatiškai įtaisymai ir pakankamai medžiagos. Trys vyrai gali operuoti. Tik atsakingi ir suinteresuoti asmenys privalo kreiptis. Kitiems nepatartina.

BEN KRALIK

93 Warwick Street Newark, N. J.
Tel. Market 2-5270

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

- Philadelphijoje -

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

- Brooklyne -

JUOZAS GARŠVA

235 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

50 AKRŲ PLOTE, GERAM IR RAMIAM POILSIUI
CATSKILL KALNUOSE, VASARVIETĖ

Druskonie Hall

DAR PRIMA UŽSAKYMUS
VASAROS IR RUDENS SEZONUI
MRS. S. KRAUNAITIS
ANDES, NEW YORK Tel. Andes 2781

Lanių vasarnamis

515 4th Ave. Asbury Park, N. J.

Puikiausias poilsis ažuolų pavėsyje, vos keletas minučių pėsčiam nuo Atlanto paplūdimio. Čia pat teatrai, bažnyčios, krautuvės ir restoranai. Svečių patogumui kiekviename aukšte virtuvės ir šaldytuvai. Prtogūs kambariai. Prieinamos kainos.

Del rezervacijų skambinti: P. LANYŠ, PR 6-9783, arba EL 3-1169.

Triukšmas dėl gimnazijos

Konfliktas tarp Vasario 16 gimnazijos direktoriaus ir mokytojų sukėlė susirūpinimo aukotojų tarpe. Delikati gimnazijos padėtis. Gandai apie Sielovados planus paimti gimnaziją sau. Bendras reikalas reikalauja visiems priimtino sprendimo. Ekskursija iš Lietuvos. Kongresai Chicagoje Darbo dienos savaitgalyje.

Konfliktas tarp vienintelės lietuvių gimnazijos laisvajame pasaulyje direktoriaus ir mokytojų, pasibaigęs direktoriaus dr. J. Griniaus atsistatydinimu, sukėlė nemažą susijaudinimo tarp tos institucijos rėmėjų. Lietuviškoje Chicagoje pasklido gandy, kad direktorius, žinomas frontininkų veikėjas, buvęs priverstas pasitraukti ideologiniais sumetimais. Kadangi gimnazija išlaiko daugiausia katalikų aukomis (daugiausiai pinigų Chicagoje surrenka kun. B. Sugintas ir A. Gulbinskas), tokio pobūdžio gandai labai blogai nutiekė aukotojus. Aukų plaukimo sustojimas netrukų išaukti katastrofos, nes legalus gimnazijos šeimininkas — Lietuvių bendruomenės Vokietijoje valdyba — būtų priversta skelbti bankrotą ir parduodant iš varžytinių nuosavybę, į kurią buvo investuota apie 100,000 dolerių, būtų gauta tik pusė tos sumos, nes pastatai yra pritaikinti tik mokyklai ir gali būti vertingi tik tos, ar panašios rūšies institucijom, o tokių pirkėjų sunku rasti.

Kartu tai būtų labai didelis moralinis smūgis visai politinei emigracijai bendrai, o Vokietijos lietuvių bendruomenei ypatingai. VIENYBEI teko patirti, kad Vasario 16 gimnazijoje (Huettenfeld b/Lampertheim, Wuerttenberge apie 20 mylių nuo Mannheimo) mokosi per 130 lietuvių, kurie gyvendami privačiai nebūtų turėję progos ragauti aukštesnio mokslo, nes Vokietijoje už jį reikia mokėti. Tuo tarpu Vasario 16 gimnazijoje jie gauna nemoka-

mai ne tik mokslą, bet ir pragyvenimą. Gautas gimnazijos diploma įgalina stoti į visus Vokietijos universitetus ir tuo dauguma abiturientų pasinaudoja. Pagal sąmatą gimnazijos išlaikymas turėtų apseiti apie 65,000 dolerių, tačiau tiek pinigų niekuomet nesurenkama, todėl vargais negalais apsieinama su maždaug 50,000 dolerių. Apie trečdalį tos sumos suteikia Balfas maisto produktais, šiek tiek įvairiom progom gaunama iš vokiečių istaigų (Wuerttenbergo bei federalinės valdžios, kuri nuo 1959 m., moka po 500 dol. kas mėnesį pašalpos), pagaliau virš pusės reikalingos sumos surenkama aukomis Amerikoje, daugiausia Chicagoje.

Gimnazija turi vargo ne tik su pinigais, bet ir su mokytojais. Cenzuotų mokytojų nėra labai daug, pagaliau ir atlyginimas jiems mokamas minimalinis, būtent, apie 400 markių į mėnesį, t. y. žymiai mažiau negu gauna vokiečių pradžios mokyklų mokytojai. Sunkios sąlygos paastrina ir normalius nesusipratimus mokytojų tarpe. Gerai informuotose sluoksniuose teigiama, kad nesusipratimai, nepaisant kaip juos norima pavaizduoti, iš tikro mažai ką turi su principinio ar ideologinio pobūdžio klausimais, o daugiau išplaukia iš gimnazijos direktoriaus dr. J. Griniaus ir didžiausių jo "priešų" mokytojų dr. J. Deveikės bei S. Vykinto — Povilavičiaus charakterių. Tinkamas kvalifikacijas užimti direktoriams postą turi tik dr. Deveikė ir kai kurie Vokietijoje esą kunigai, jų tarpe

minimos daktarų Petraičio ir Gruonio pavardės. Tačiau paskyrimas kunigo gimnazijos direktoriumi priklauso nuo Sielovados vadovo tėvo Bernatonio sutikimo. Esama gandy, kad jis neleidžia kvalifikuotiems kunigams dirbti gimnazijoje, kad tokiu būdu dėl mokytojų stokes privedus prie užsidarymo ir pėrėmimo savo žinion. Reikia tikėtis, kad tai tik pikti gandai, nes tik pusė mokinių tėra katalikai, o kita pusė evangelikai. Todėl reikalas yra bendras, o ne konfesinis.

Kaip ten būtų, čikagiečiai aukotojai ir aukų tinkėjai yra labai susirūpinę susidariusia padėtimi ir tikisi kad rugpjūčio 27 ir 28 d. d. įvyksią bendruomenės valdybos posėdžiai gimnazijos reikalus, įskaitant ir direktoriaus klausimą, sutvarkys visiems priimtina prasme, nes tikrai būtų gėda, kad dėl sugyvenimo stokes visas gražus darbas nueitų niekais.

Rugpjūčio 28 Chicagoje laukiama ekskursijos iš Lietuvos, kurioje bus apie 20 sovietinės Lietuvos kultūros reprezentatų. Jų tarpe minimi Venclova ir Korsakienė. Jų garbei čikagiečių raudonoji VILNIS ruošia pikniką Santa Fe parke, kur su ekskursantais bus galima pasikalbėti.

Per Darbo dienos savaitgalį ateitininkai Chicagoje turės savo 50 m. jubilėjinį kongresą kuriame laukiama daug dalyvių. Tuo pačiu laiku susirinks ir Nepriklausomybės Talkos taryba. Šiame susirinkime tikimasi apie 50 žmonių.

Vasario 16 gimnazijos parko tvenkinys. Tolumoje matyti gimnazijos rūmų bokštas.

PAVYKĖS RADIOJO PIKNIKAS

Rugp. 7 d. įvyko seniausios lietuvių radijo programos Naujojo Anglijos metinis piknikas, Ramuvos parke, Montello. Piknike buvo daug žmonių. "Miss Lithuania of N. E." išrinkta Jeanne Leknickaitė iš Dorchesterio.

Užangos dovanas laimėjo kiti aštuoni asmenys. Nuosirdžiai dėkojam visiems dalyviams ir rėmėjams. STEPONAS IR VALENTINA MINKAI

Balfo piknikas

Sokių kontestus laimėjo: Apolinaras Rudauskas ir Anita Prakapienė, Florence Zaleskaitė ir Edmund Rudis, Martha Marcelionytė ir Mike DiStasio, Irena Andriūnaitė (buvusi "Miss Lithuania of N. E.") ir Gediminas Skabeikis.

Rugpjūčio 21 d. 2 v. p. p. Romuvos parke, Brockton, Mass., įvyksta Balfo Bostono skyriaus piknikas, kurio pelnas skiriamas Sibire ir kitur vargstantiems lietuviams selpti. Todėl kviečiami visi geros valios lietuviai dalyvauti ir bent tuo būdu padėti savo kenčiantiems ir vargstantiems tautiečiams. Taip pat kviečiami į talką kaimyniniai Balfo skyriai. A.

Laimėjimo dovanas gavo S. L. Beal, T. Damieski, Blanche Tamulis, Winnie Templehof, Ed. Swicki, G. Giedraitis, Charles Marcellonis.

Lietuvių inžinierių suvažiavimas Chicagoje

Rugsėjo 3, 4 ir 5 (Labor Day savaitgalį) Chicagoje, 5620 S. Claremont Ave. (Lithuanian Youth Center, PR 8-7227) įvyks visuotinis Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos narių suvažiavimas. Į suvažiavimą kviečiami visi ALIAS ir PLIAS nariai, organizacijų atstovai ir pavieniai, neorganizuoti lietuviai inžinieriai ir architektai. Suvažiavimo programa: Šeštadienį, rugsėjo 3, 2 val. po p. registracijos pradžia. 3:30 atidarymas — iškilmingas posėdis. 7 val. vak. darbo komisijų sudarymas ir organizacinių reikalų aptarimas prie kavutės.

Sekmadienį, rugsėjo 4, 9 val. ryte pamaldos gretimoje koplyčioje. 10 val. darbo posėdžiai, atstovų ir PLIAS pranešimai. Pertrauka 3 val. po p. Oficiali nuotrauka. Darbo posėdžių tąsa.

Temos "Mūsų organizacijos tikslai ir veikla" — kritiška ap-

zvalga, referatai ir paruoštos diskusijos.

8 val. v. banketas — vakarienė ir šokiai Sharkos restorane (6301 W. 61st St. LU 6-3636) Pirmadienį, rugsėjo 5 d. (Labor Day) 10 iki 1 val. ryto darbo posėdžių arba referatų ir diskusijų tąsa pagal reikalą.

Visais suvažiavimo reikalais kviečiama kreiptis į ALIAS Chicago skyriaus Pirmininką V. Lapatinską, 6301 S. Loomis, Chicago 36, Ill., darbo valandomis skambinti FR 2-3520; arba į organizacinės komisijos pirmininką V. Vintartą, 6547 S. Maplewood, Chicago 39, Ill. GR — 5176.

Tai bus šeštas toks suvažiavimas, paskutinis įvyko 1958 m. lapkričio mėn. Baltimorėje. ALIAS Chicago Skyrius, šio suvažiavimo šeimininkas, ta pačia proga paminės savo 10 metų sukaktį. Dabartinis ALIAS Centro valdybos pirmininkas

yra A. Novickis su būstine New Yorke, ateinančiąją CV teks sudaryti iš Chicago narių.

Atstovų ir svečių tikimasi susilaukti iš Baltimorės, Bostono, Clevelando, Detroito, Los Angeles, New Yorke, Philadelphia, Pittsburgho ir kitur. K. B.

Naujame, ką tik pasirodžiusiame, Technikos Žodžio numeryje 3(64), atsispindi mūsų inžinierių profesinė veikla ir susidomėjimo sritys. Viršelyje parodyta branduolinės reakcijos nuotrauka.

T. Ž. yra dvimėnesinis žurnalas, įsteigtas 1951 m. Jį leidžia ALIAS Chicago Skyriaus Spaudos Sekcija, redaguoja komisija, adresas 4241 S. Maplewood Ave., Chicago 32, Ill. Šį numerį redagavo V. Pavilčius, nuolatinis techninis redaktorius yra J. Slabokas.

1860 ŠVENČIAME ŠIMTAMETINĮ JUBILĖJŲ 1960

PASKUTINIŲ NUTARIMŲ IŠMOKAMI DIVIDENDAI **3 3/4%** 1, METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2% % reguliaraus plus 1/4% specialaus).

3 1/2% per metus *Reguliarus metų ketvirčio dividendas*

Nuo DEPOZITO DIENOS Apskačiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užeiškite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK
A MUTUAL BANK
"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Nuo pirm. iki penktadienio 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v. PResident 3-7000

Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue. Nuo antrad. iki penkt. 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v. STagg 2-6676

Member Federal Deposit Insurance Corporation

NATO...

(Atkelta iš 1 psl.)

na. Įtakingas britų laikraštis Manchester Guardian ta proga pastebėjo, kad vokiečiai parodė ne mažai diplomatiškos išminties. Ne tik pačiu pakvietimo faktu bet ir datos parinkimu. Rugpjūčio 12 d. Anglijoje prasideda paukščių medžiojimo sezonas ir tokiu būdu Macmillanas ne tik sūpės pasikalbėti su Adenaueriu, bet dar ir dalyvauti sezono atidaryme.

Taip diplomatiškai apsidraudęs savo užnugarį britų palankumu, Adenaueris nuvyko į Rambouillete pili. Pasitarime buvo girdimas tik seimininko de Gaulle balsas. Savo sveičiui, jis aiškino, kad gyvenimo praktika parodžiusi, jog visai 15-kai NATO valstybių savo

politika suderinti esą neįmanoma. Po rinkimų — kas bebūtų Amerikos prezidentu — JAV dėmesys Europos reikalams dar daugiau sumažėsias, dėl to NATO būtina padalyti į tris atskiras grupes:

1 — mą grupę sudarytų Prancūzija, Vokietija, Italija, Belgija, Olandija, Luxemburgas ir eventualiai Graikija, kuri šiuo metu įsako glaudesnių santykių su šia Europos valstybių grupe; grupės vadovas, aišku, Prancūzija.

2 — ją grupę sudarytų D. Britanija su oficialiais ir neoficialiais satelitais, kaip Portugalija, Danija.

3 — ją grupę sudarytų vienos JAV.

Neaišku su kuria grupe sutaptų Turkija. Europinės grupės specialus uždavinys būtų išaugoti nuo amerikiečių ir sovietų išsiaišymo Afrikos nepriklausomybės sąjūdį. Afrika, anot de Gaulle, sudaro Europos užnugarį, kuris jai būtinai reikalingas, norint išlaikyti savo nepriklausomybę nuo sovietų — aziatų bloko, lygiai kaip ir nuo amerikiečių.

Tokį planą de Gaulle išdėstė Adenaueriui, neklausdamas ir neprašydamas jo pritarimo. Dėl jo pirmiausia dar reikės išsiaiškinti su kitoms suinteresuotoms valstybėms, tačiau kaip pirmą žingsnį prie didesnės šesios Europos valstybių vienybės, de Gaulle su Adenaueriu susitarė praversti kitais metais Europos seimo rinkimus. Tas seimas neturės didelės praktiškos vertės ir galios, o tik moralinės — pa-

Vokiečių karikatūristas taip išvaizduoja de Gaulle norą reformuoti NATO.

Taip britų karikatūristas mato naują Macmillano ministerių kabinetą: į svarbiausius postus jis paskyrė tokias neryškias ir nesavarankiškas asmenybes, kad per jas matosi tik pats ministeris pirmininkas Macmillanas su karališka kartūna ant galvos.

brėž Vak. Europos vienybės norą.

Apie tuos de Gaulle planus Adenaueris nieko nepasakojo savo sveičiui Macmillanui — jie dar slapti. Britas ir nebuvo susidomėjęs toli einančiais planais ir sąjungom. Jam daugiau rūpėjo tik pabrėžti britų ir vokiečių norą draugiškai siekti bendrų problemų sprendimo ir tuo priversti vokiečius apsigalvoti prieš pasiduojant de Gaulle hegemonijai. Tiek Macmillanui, tiek ir Adenaueriui labai rūpi galima nauja Amerikos politikos kryptis. Adenaueris taip buvo susirūpinęs eventualiu demokratų laimėjimu ir Stevensonso išskipimu į Valstybės sekretoriaus postą, kad jis pasiuntė savo intymų draugą, informacijos šefą F. von Eckhartą į Ameriką, sužinoti tikrą Stevensonso pažiūrą į Vokietijos bei Berlyno problemas. Grįžęs Eckhartas išaiškino savo "bosni", kad kol kas Amerikoje niekas nieko negali pasakyti apie būsimą politikos liniją.

J. Tysliavos, Jr. ištrauka SENATORIUS JOHN F. KENNEDY, Demokratų partijos kandidatas į prezidentus, su Michel Cieplinski, žinomu demokratų veikėju ir tautinių grupių politikos lyderiu, neseniai įvykusioje spaudos konferencijoje. Šioje konferencijoje, kurioje dalyvavo tautinių grupių laikraščių redaktoriai bei leidėjai ir kuriai pirmininkavo Cieplinski, senatorius Kennedy padarė pirmąjį, po demokratų konvencijos, pranešimą ir atsakinėjo į įvairius politinio pobūdžio klausimus. Senatorius Kennedy, tarp kita ko, pareiškė, kad "visi Amerikos gyventojai yra imigrantų kilmės ir kad tautinių grupių spauda yra tiltas tarp Jungtinių Valstybių ir senojo pasaulio."

Pabaltiečių memorandumas Valstybės departamentui

Liepos 23 d., sukako 20 metų, kai 1940 m. liepos 23 d., Sumner Welles, ėjęs tuo laiku Valstybės Sekretoriaus pareigas, pasmerkė Sovietų Rusijos veiksmus, nukreiptus prieš Pabaltijo valstybes ir pareiškė kad JAV nepripažins Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos.

Liepos 28 d., taip pat buvo istorinė data, nes tą dieną 1922 m. JAV pripažino Lietuvą de jure.

Ryšium su šiomis sukaktimis, Lietuvos, Latvijos ir Estijos Atstovai įteikė Valstybės

Departamentui atitinkamus memorandumus, nurodė Sovietų Rusijos agresijos veiksmus ir pareiškė JAV Vyriausybei ir tautai padėką už Amerikos paramą Pabaltijo tautoms, kovojančioms dėl Laisvės ir Nepriklausomybės.

J. KAJECKAS, Lietuvos atstovas Washingtono, rugpjūčio 7 d. WEANI radijo stotyje turėjo pasikalbėjimą (interview) apie Lietuvą. Pasikalbėjimas, užtrukęs 30 minučių, buvo perneštas į Lietuvą.

VIIENYBĖ, 1960 M. RUGPJŪČIO 19 D.

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA ISTEIGTA 1924 M.

Schuyler Savings & Loan

ASSOCIATION OF KEARNY, NEW JERSEY
Nuo 1960 m. liepos 1 d. už sutaupas moka

4%

Be to, duoda paskolas namams, išrašo pašto perlaidas (money orderius), taupo pinigus Kalėdų šventėms (x-mas Club), skolina pinigus taupytojams, priima mokesčių už elektrą ir gazą.

Federal Savings and Loan Corporation narys
Julius Paknis, Prezidentas Petras Velevas, Sekretorius
Juozas Belza, Izdininkas

Iškirpk šią atkarpą ir siusk -
SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

24 Davis Ave., Kearny, N. J.

Prašau atidaryti taupymo sąskaitą:

Vardas, pavardė.....

Adresas.....

Siunčiu depozitą.....

(Taupytojams pašto išlaidas apmoka įstaiga)

Dviguba Jono Jablonskio sukaktis

A. MERKELIS

Siemet minime dvigubą Jono Jablonskio, plačiau žinomo Rygiškių Jono slapyvardžiu, sukaktį: vasario 23 dieną sukako 30 metų, kai jis mirė, o gruodžio 30 d. sukaks šimtas metų, kai jis gimė. Šią pastarąją sukaktį turėtume kuo plačiausiai ir prasmingiausiai paminėti. Juk Jonas Jablonskis, kaip ir jo klasės bei suolo draugas Vincas Kudirka, pačios ryškiausios, kilniausios ir nepaprastai daug lėmusios ir tebelemiančios mūsų tautos kultūrai asmenybės. Jono Jablonskio turtingu palikimu mūsų tautai mes ir šiandien plačiai naudojames, ir jis išliks amžinai.

"Rygiškių Jonas mirė, — prieš 30-metų prie jo kapo kalbėjo buvęs jo mokinys Valstybės Prezidentas Antanas Smetona, — bet jo dvasia, darbas įkūnyta, amžinai paliks lietuvių tautoje, kartų kartos gyvens iš jo palikto gėrybių izdo. Ne artimieji ir ne gentys, ne giminės yra paveldėję jo turta — mes tėvonys, mes jo palikuonys, mes visi esame jį pasidalinę, niekas nėra apulenktas, niekas nuskriaustas. Dar gyvas būdamas Rygiškių Jonas skirstė savo palikimą visiems lygiai, kaip, kas ir kuriems pritaro. Visi, kurie apie jį spėtės, vyresnieji ir jaunesnieji, yra gavę savo dalį. Lietuvių atgijimo tekmėje nebuvo jam nei kairiųjų, nei dešiniųjų, nei vidurio srovių: jis buvo prielaidus visiems. Visi galėjo apsieiti imtis iš jo tautiškos dvasios gėrybių, kurias jis uoliai krovė ir gausinga ranka dalino."

Apie 50-metų sielodamos lietuvių kalbos reikalais, Jonas Jablonskis padėjo tvirtus pagrindus mūsų bendrinei, arba literatūrinei kalbai. 1901 metais Tilžėje Petro Kriaušaičio slapyvardžiu išleido Lietuviškos kalbos gramatiką, kurios prakalboje, be kitko, taip rašė: "Mūsų tautos žmonės, ne visur vienaip kalba: mūsų kalba nuo senų senovės sudaužo į kelias tarmes, o tos tarmės — į daugybę tarmių. Kitą kart rašomojoje kalboje buvo iškilus aikštėn rytiečių tarmė; vėliau daugiausia dirbdavo žemaičių rašytojai; Prūsų Lietuvos raštuose — bus jau su viršum šimtas metų — vartojama savotiška, Prūsų tarmė; paskutinį laiką ėmė rašyti daugybė žmonių "suvalkietiška," beveik taip,

J. Jablonskis.

kaip rašoma Prūsų lietuvių raštuose. Rašomosios kalbos tiesas visuomet įgyja kokias norint viena tarmė; kitos tarmės priduoja jai tiktai savo geriausius mažmožius, tuos grūdėlius, kurie rašomojoje tarmėje dėl kokios norint priežasties yra išnykę, nebevertojami. Jei rašomoje tarmėje stinga kokio žodžio, kuris yra žinomas tiktai iš kitų tarmių, rašytojas privalo naudotis kitomis tarmėmis; jei rašytojui yra žinoma, kad jį vartojamas žodis beveik visur kitaip bus suprantamas, jis turi, kiek galėdamas, taikytis prie skaitytojų ir visada rūpintis, kad jį suprastų daugumas. Taip pasielgiant su kitomis tarmėmis ir rašant "viena" tarme, galima bus tikėtis, jog raštų tarmė bus suprantama skaitytojams ir įgys visas rašomosios kalbos tiesas. Taigi šitos gramatikos kalba bus "paprastoji suvalkiečių tarmė," tik bus ji, kur reikiant, ir kitomis tarmėmis sustiprinama ir suremiama."

Šiais žodžiais Jonas Jablonskis nusakė pagrindus, kuriais remiantis buvo jo kuriama lietuvių literatūrinė kalba. "Kaip bitės krauna medų korin, iš visokių žiedų prisirinkusios, taip ir Rygiškių Jonas rinko žiedus mūsų kalbai iš mūsų įvairių tarmių. Dainos, pasakos, mįslės, gyvoji žmonių sneka — štai jo daržai, iš kurių skynė ir pynė vainiką mūsų bendrinei kalbai. Iš aukštaičių, žemaičių ir rytiečių tarmių sudarytas jai tvirtas pagrindas, ant jo pastatytas neišgriaunamas paminklas mūsų tėvų kalbai, kurios muzika ir melodija gėrisi kiekvienas, kurs tik turi grožio skonį, — taip vaizdingai Antanas Sme-

tona apibūdina priemones, kuriomis Jonas Jablonskis kūrė mūsų bendrinę, arba literatūrinę kalbą, statė jai amžiną, neišgriaunamą paminklą.

Ausrininkas ir varpininkas Jonas Jablonskis siekė, kad lietuviai ne tik savo gimtąją kalbą mylėtų ir ja kalbėtų, bet taip pat, kad ir gerai ją mokėtų. Jis skelbė, kad maža garbė svetimomis kalbomis kalbėti, bet didi gėda savosios gerai nemokėti. Todėl jis lietuvių kalbą valė nuo svetimybų, savo raštais mokė grynus, taisyklingos ir sklandžios lietuvių kalbos. Jis įvairioms mokslo sakoms davė daug lietuviškų terminų.

Jonas Jablonskis ne tik kalbininkas, lietuvių literatūrinės kalbos kūrėjas, bet ir didis savo tautos mokytojas, jaunimo auklėtojas. Už mokyklos sienų su lietuvišiais mokiniais kalbėdavo tik lietuviškai, kiekviena proga jiems patarė rinktis toks aukštasis mokslas, kurį baigus, būtų galima pasilikti savajame

krašte ir dirbti savo tautiečiams. Verčiau, pasak jo, savajame krašte skurdas kęsti ir džiaugtis jo gyvenimu, ne kaip svetimijoje sulyje prabanga plaukti.

Tautos likiminėje kovoje dėl savo egzistencijos kalba yra pats svarbiausias veiksnys. Tauta miršta tik tuomet, kai jos žmonės dėl vienokių ar kitokių prierasčių pamiršta savo gimtąją kalbą. Taip įvyko su mūsų gimtiniais Prūsais. Jau šešioliktajame amžiuje dėl mūsų gimtosios kalbos Mykalojus Daukša didžiai išmintingai rašė, teigdamas, kad "ne žemės derliumi, ne drabužių svarumu, ne šalies gražumu, ne miestų ir pilių tvirtumu gyvuoja tauta, bet labiau išlaikymu savo kalbos, kuri didina ir išlaiko bendrumą, santaiką ir meilę. Gimtoji kalba yra bendrosios meilės ryšys, vienybės motina, pilietiško tautos, valstybės sargas. Sunaikink kalbą — sunaikinsi santaiką, vienybę ir dorybę."

Mūsų tauta svetimųjų vergiama amžių audrose išliko gyva ir patvari tik dėl to, kad jos liaudis nepamiršo savo gimtosios kalbos ir dainomis, pasakomis, padavimais ir kitokia žodine kūryba išsakė turtingą savo dvasios pasaulį. Ir lietuvių tautinis sąmonėjimas ir kultūrinis kilimas prasidėjo nuo gimtosios kalbos, kuri juk yra mūsų tautos dvasios istorija. Kas nutraukia ryšį su savo gimtąja kalba, tas savo tautai miręs. Teisingai sako Vincas Kudirka, kad du broliai, kalbą skirtingomis kalbomis, yra kur kas labiau svetimi vienas antram, negu du visai nepažįstami žmonės, susitikę pirmąkart ir pasisveikinę gimtąja kalba.

Jonas Jablonskis buvo ne žodžio, bet veiksmo žmogus. Jis visą savo kūrybiną gyvenimą sielojos tuo, kas tautai svarbiausia ir būtinausia, kad ji išliktų gyva ir per amžius klestėtų. Jis sukūrė tokias vertybes, kurių joks tautos priešas neįstengia sunaikinti. Tad, artėjant Jono Jablonskio šimto metų gimimo sukaktuvėms, ir mums būtina rimtai pagalvoti, kas šiuo metu mūsų tautai svarbiausia ir nuo tuščių žodžių, kurie visiems iki gyvo kaulo įgriso, perreiti prie kūrybinių darbų.

LOZORAICIO PRANEŠIMAS

Paryžiuje įvyko Europos Tarybos Patariamiosios Asamblėjos Neatstovaujamoji Tautų Komisijos posėdis, kuriame Baltijos Valstybių 20 metų okupacijos sukakties proga buvo svarstoma Lietuvos, Estijos ir Latvijos padėtis. Šiuo klausimu pranešimą padarė Danijos parlamento narė ponija von Lowzow ir — tam tikslui Komisijos pakviesti į posėdį — Lietuvos diplomatinis šefas, ministras Paryžiuje S. Lozoraitis, Estijos ministras Londone A. Torma ir Latvijos ministras Paryžiuje O. Grosvaldas. Svarstymo metų Komisija parodė didelį draugingumą trims Baltijos tautoms ir visišką pritarimą jų siekiams atstatyti savo nepriklausomybę. Šis nusistatymas buvo išreikštas tiek

Komisijos narių pareiškimuose, tiek Komisijos priimtame nutarime, kurį ji pateiks Europos Tarybos Patariamajai Asamblėjai rugsėjo mėnesį.

ATOSTOGOS BE RŪPESČIŲ
praleisti kviečia Lušiai ir Veitai jų vilose MEŠKA ir MĖŠKIUKAS saulėtame Cape Cod, kurio krantus skalauja Golfo srovės sildomos Atlanto bangos. Ten rasite tikrai
 *ramią ir gražią aplinką
 *patogius kambarius
 *gerą ir sveiką maistą
 *neuzmirštamą Silver Beach

Adresas: MEŠKA
 Beach St., Monument Beach
 Cape Cod, Mass.
 Telefonai:
 Buzzards Bay - Plaza 9-3251
 Brooklyne - EVergreen 7-5576

ieškantiems poilsio ir ramybės
TRAKAI
Prie ežero su valstybės tvarkomu plažu. Patogūs kambariai šiltas ir šaltas vanduo, dušai. Valgį galima patiems gamintis ar gauti vietoje.
 J. PAKNYS
 Box 126, Thompson, Conn.
 Tel. Walnut 3-2836

Send Now For
"STELLA'S LUCKY STAR"

PRICE: \$5.00 tax included
 No C. O. D.

These beautiful, gold plated five-point Stars may be worn on a chain as a pendant or on a key ring. A Goldfilled chain is given with every "Lucky Star" ordered.

"STELLA'S LUCKY STAR" Inc.
 4017 FIFTH AVENUE
 Brooklyn 32, New York
 Reg. U. S. Pat Off.

Lankėsi Paryžiuje

Būdamas Paryžiuje Europos Tarybos Patariamiosios Asamblėjos Neatstovaujamoji Valstybių Komisijos posėdžio proga, min. S. Lozoraitis, pasiuntinybės patarėjo J. Baltrušaičio lydimas, turėjo ilgą pasikalbėjimą Prancūzijos užsienio reikalų ministerijoje. S. Lozoraitis kaip Lietuvos įgaliotasis ministras Paryžiuje turi atitinkamą statusą.

Skaitytojai, kurių prenumerata baigėsi, ar greitai laiku baigsis, maloniai prašomi naudoti šį kuponą, siunčiant savo mokėstį.

(Kada jūsų prenumerata baigiasi — žiūrėkite greta savo vardo ir adreso laikraštyje.)

VIENYBĖ

192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

Siunčiu prenumeratą už Vienybę:

- Už tris metus \$15.00
 Už du metus \$12.00
 Už vienerius metus \$7.00

Vardas _____

Adresas _____

Miestas _____

Zona _____ Valst. _____

VIENYBĖ

Lithuanian Weekly Established in 1886

Juozas Tysliava, Editor and Publisher
192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.
Telephone: APplegate 7-7257
Vytautas Meskauskas, Associate Editor
2625 S. Harvey, Berwyn, Illinois
Entered as Second Class Matter October 23, 1907
at the Post Office of Brooklyn, New York
Subscription rate: \$7.00 for one year.
Advertising rates on application

DABAR

(Atkelta iš 1 psl.)

Lietuviai, kurie su savo vaikais kalbasi angliskai, turėtų žinoti, kad tam tikrose JAV mokyklose jau seniai mokoma lietuviškai kalbėti ir rašyti. (Šių žodžių autoriui neseniai teko sutikti negra, baigusį tokią mokyklą ir gana laisvai kalbantį lietuviškai).

Tik lietuviai savo kalbos nepaiso. Visi kiti ja domisi ir ją vertina. Pavyzdžiui Barnes & Nobles išleista vadovėlyje laiskams rašyti "for all occasions" aiškinama, kaip reikia atsiliepti į laikraštįje tilpusi darbo pasiūlos skelbimą. Vadovėlyje, viename laiško formos pavyzdyje, be kita ko, sakoma:

"...Have studied Latin, Greek, LITHUANIAN, French, German."

Žodžiu, lietuvių kalba nėra iš kelmo išspirta!

★

"Ideologija" turėtų reikšti "politinių idėjų mokslą." Bent taip aiškina mūsų politikai. Bet kai žodis kaisiojamas kur reikia ir kur nereikia, tai veltui jame įsiekotum turinio. Nei politikos, nei idėjų, nei mokslo čia neišlukstensi.

Štai Naujienose Povilas Dirkis rašo apie "saulių ideologą," kuriuo, jo įsitikinimu, buvęs Matas Šalčius. Girdi, "jo nuveikti darbai tautai ir tėvynei iš lietuvių tautos istorijos niekuomet nenubluks."

Niekas neginčija, kad Matas Šalčius buvo gabus publicistas ir veikėjas, bet nesakyčiau, kad rašant apie jį, kaip Lietuvos Saulių Sąjungos "ideologą," reikėtų Vladą Putvinskį pravardžiuoti "zemaičių bajorėliu," kuris, anot Dirkie, "niekur nebuvo buvęs, nieko nematęs, išėjus savo dvarelių..."

Istorija žino ir daugiau lietuvių, kurie iš savo tėvynės niekad nebuvo išvykę. Pavyzdžiui, Imanuelis Kantas, išskyrus Karaliaučių, taip pat "niekur nebuvo buvęs," bet jis, kaip žinoma, mums paliko GRYNOJO PROTO KRITIKĄ...

★

Dirkie išvadose apie Lietuvos Saulių Sąjungos kūrėją Vladą Putvį kaip tik ir pasigendama to "sveiko proto," nes tada, kai tas "zemaičių bajorėlis" savo dvare buvo suorganizavęs draudžiamos lietuvių spaudos platinimo centrą, tai daugelis mūsų "muzikų kilmės" inteligentų dar netikėjo Lietuvos prisikėlimu.

Ypač jie inteligentai, kurie buvo "daugiau matę," kurie gyveno Rusijoje ir į Lietuvą sugrįžo tik tada, kai jiems ten pasidarė karšta...

Dirkis sako, kad "Matas Šalčius buvo pamirštas vien tik todėl, kad jis buvęs perdidelis demokratas."

Jeigu taikoma Putvinskiui, tai irgi be pagrindo. Sėdėti kartu su kumečiais prie to paties valgomojo stalo, kaip tai darydavo Putvinskis savo dvare, ir paskui dėl to užsitraukti kitų dvarininkų nemalonę, nemanau, kad čia būtų mažesnio demokrato.

★

Lietuvos nepriklausomybė buvo valstiečių sukilimas prieš dvarininkus, arba kaip vienas advokatas (Nargelevičius) kartą išsireiškė, "muzikų okupacija."

Panašiai rašė ir 1920 m. Vilniuje rusų kalba leidžiamas lietuvių dienraštis LITVA:

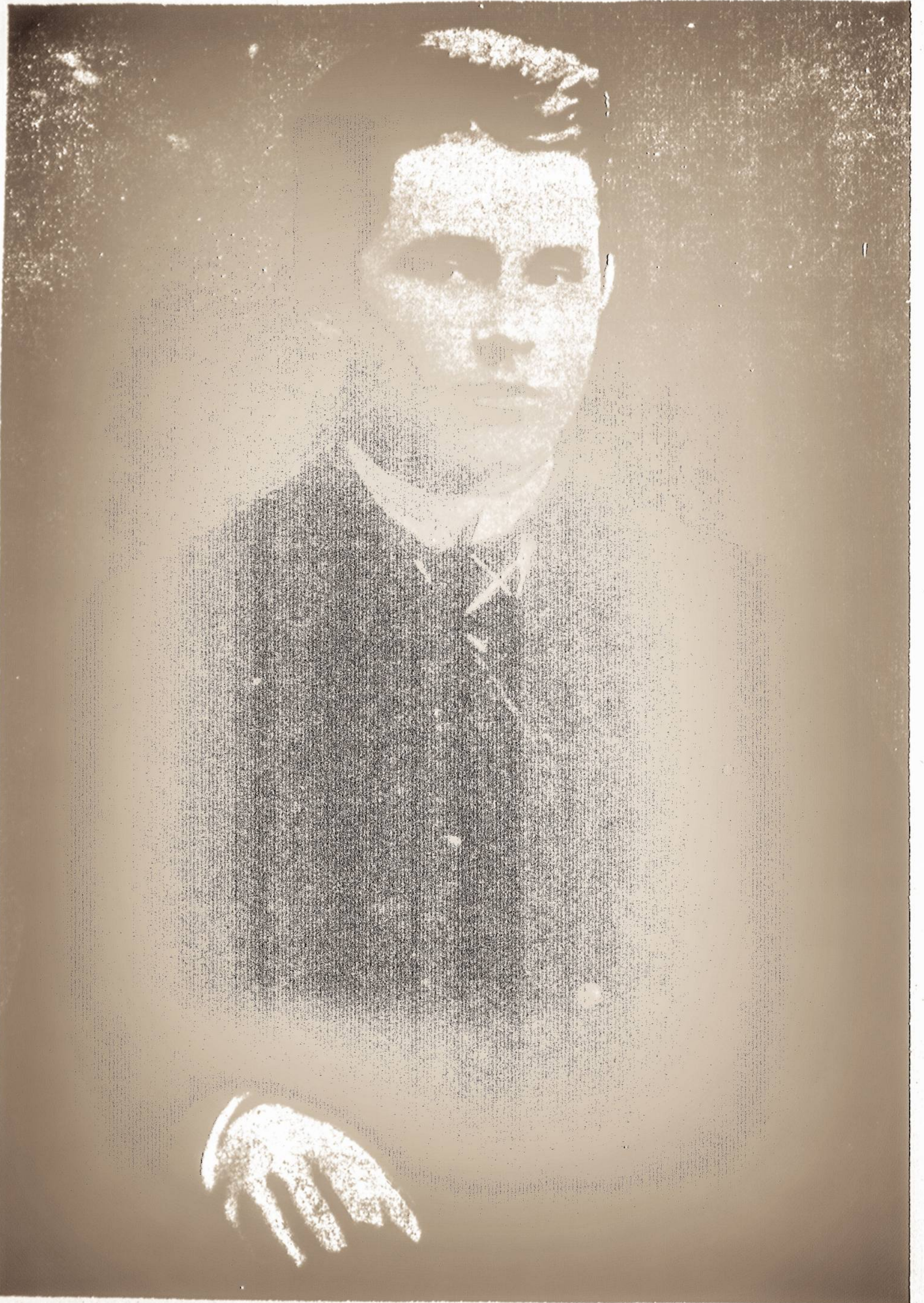
"...Lietuva pirmiausia yra valstiečių, muzikų Lietuva, muzikų valstybė."

Bet tai nereikia, kad tos "muzikų valstybės" kūrėjai, valstiečių vaikai, turėjo su nepasitikėjimu žiūrėti į kiekvieną dvarininką. Tik reikia prisiminti pirmąjį Lietuvos pasiuntinį Londone grafo Tiškevičiaus asmenyje...

Tokių grafų ir bajorų, kaip Tiškevičius ir Putvinskis, buvo galima rasti ir daugiau, bet, matyt, nenorėta ar nemokėta jų pajieškoti.

Lietuvos valstybės atstatymas vyko gaivalingu būdu, o Veronezo gimnazistai, kurie tada sudarė pirmuosius valdininkų kadrus, jautėsi, "Dievą už kojos pasitavę"...

6

ANTANAS SMETONA — kai jis buvo baigęs Mintaujos gimnaziją. Maždaug tuo metu A. Smetona pradėjo savo publicistinį darbą. Vėliau jis Vilniuje redagavo VILTĮ ir VAIRĄ. Antrojo pasaulinio karo metais A. Smetona buvo vyriausias LIETUVOS AIDO redaktorius. Šiame laikotarpyje A. Smetona pasireiškė kaip didelis lietuvių kalbos stiliistas. Apie Antaną Smetoną, kaip politiką, lietuvių visuomenėje esama įvairių nuomonių, bet visi — net jo priešai, pripažįsta, kad tai būtų didelio publicisto bei laikraštinko.

Spaudos problemos

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

PREZIDENTAS BARASI...

Antanas Smetona buvo blogesnės nuomonės apie mūsų spaudą negu "nuosmukio manifestas." Ir kairieji sutiko, kad ji nepajėgė išpildyti jai atitekusio uždavinio parlamentarinėje valstybėje. Kritikai tačiau užmiršta, kad spauda tėra gyvenimo veidrodis ir ne ji kalta, kad veidas negražus. Bet pagrindinė spaudos, kaip ir kiekvieno biznio sąlyga vistiek lieka laisvė.

Pereitam numeryje rašiau, kad Balyš Sruoga smarkiai puolė Lietuvos vyriausybės remiamą spaudą. Esą apie tokius laikraščius susidaro klikos, kurios pačios siekia prirašyti laikraščius, kad daugiau uždirbus. Įdomu, kad ne tik kritikas Sruoga, bet ir pats Respublikos Prezidentas Antanas Smetona apie visą mūsų spaudą, t. y. ir pačių tautininkų spaudos neišskiriant, buvo pačios blogiausios nuomonės. Taip 1933 m. N. Romuvos žurnalo 100 — tojo numerio pasirodymo proga jis jame rašė:

"Visų pirma ji (mūsų spauda) per mažai lietuviška. Ji per mažai domisi savo krašto gyvenimu ir jo reikalais, o per daug vietos skiria užsienio karšais visai nereikšmingiems dalykams. Ji vis dar

nemoka savo tautinės aplinkos reiškinį pagauti ir iš jų sau įkvėpimo imti. Visi mūsų meno, literatūros ir apskritai visos tautinės kultūros reiškiniai per mažai svarstomi."

Toliau Prezidentas taip apibudina N. Lietuvos žurnalistų daugumą:

"Dar didelė mūsų spaudos yda — tai jos diletantiskumas. Kompetentingų žurnalistų dar labai nedaug teturime. Daugelis jų nėra tvarkingai išję net vidutinio mokslo. Mažai jie svetimų kalbų temoka. Nedaug skaito, bet už tat daug rašo. Ir rašo labai greitai, giliai nepergalvodami ir tinkamai neformuluodami savo minčių. Per daug ir greitai (Nukelta iš 7 psl.)

VIENYBĖ, 1960 M. RUGPĖČIO 19 D.

AR LIETUVYBĖS NAŠTA DABAR JAU SUNKESNĖ UŽ BOLŠEVIKŲ OKUPACIJĄ?

Kai mūsų jaunimas eina šunkeliais, o ne Basanavičiaus, Kudirkos ir Tumo Vaižganto keliais...

Šių metų pradžioj (Draugo Nr. 3) vysk. V. Brizgys atkreipė visuomenės dėmesį į "mūsų jauno veikėjo" Arlno Liulevičiaus straipsnelį, idėją Jaunimo Žygių pr. metų 2-3 n-ry, kuriame esą žeriami jaunosios kartos klausimai vyresniesiems. "Klausimai išpėjantys ir šaukią patikrinti, kas mūsų veikloje yra tikra veikla: apsvartyta, pramatanti, metodiskai paruošta, pritaikyta dabarčiai ir ateities perspektyvoms. Veikla be perseptyvų, be konkrečių užsimojimų ir siekimų gali išvirsti į progas nusiraminti, pajvairinti kasdienybę," rašo Ekscelencija.

Laukiau, kad kas nors, susidomėjęs, prašneks. Bet į vyskupo samprotavimus neatsiliepė nė vienas mūsų laikraštis. Nežinia, ką tokia tyla turėtų reikšti. Neaišku, ar nenorima su vyskupu prasidėti, ar tai visiškas su juo sutikimas. Nors Ekscelencija primygtinai kvietė, bet į "disputą" Drauge niekas neatvyko.

Kadangi kapituliacinės dvasios apraiškų tai šen tai ten prasiskleidžia ir daugiau, tai abiejų minimų autorių neverta nuleisti negirdomis ir nutylėti. Tiems, kurie neturėjo progos susipažinti su vyskupo mintimis Drauge, gal pravers trumpa jų apybraiža.

Is jo sužinome, kad A. Liulevičius nevertina vienybės idėjos, nes ji neparodanti konkretus ir aktualaus tikslo. Taipgi A. L-čiaus nepatenkina nė rezistencijos idėja, nes ši nieko nekurianti. Jam pritaria ir vyskupas: tikrai, rezistencija esą neaktualus ir neidomus dalykas. (Išterptinai čia galima paklausti, nuo kurio laiko pradėjom daryti, tik kas mums idomu, o ne tai, kas naudinga ir reikalinga? Jeigu vadovautumės tokiu dėsniu, tai mūsų veikla labai susiaurėtų, nes gyvenime daugiau tenka atlikti nei idomius darbus. Juk pav. uždariavimas dėl kasdieninės duonos, ypač šiam krašte, kai daugumas ateivių dirba ne savo srityje, visai neidomus. Gi idėjinė veikla dažniausiai dar būna susieta ir su pavojais. Kažin ar ir vysk. Brizgys savo atsakingame ganytojiškame darbe atlieka tik, kas jam idomu?)

Į bendruomenės ir lietuviybės išlaikymo darbą, anot A. L-čiaus, mus gali sujungti tik toks užsimojimas, kuris apimtų Lietuvą ir kartu būtų "amerikietiškas." Vyskupas čia papildo: Amerika esanti ne ant Marso, jos reikalai — mūsų reikalai. Čia turis pasireikšti mūsų, sąmoningų piliečių, sutapusių su šiuo kraštu, atsakingumas.

Nesvyruodamas vysk. pritaria ir kitoms A. L-čiaus padraikoms, nes jos sutampančios ir su paties Ekscelencijos pažiūromis. Abu vienodai pabrėžia, kad

mūsų siekimai turi būti ne atskiri, tautiniai, bet prasmingi ir naudingi šiam kraštui.

Kai dėl A. Liulevičiaus, tai atrodo, kad lietuviški reikalai jam nedaug teikia įkvėpimo. Jį labiau masina Amerikos "politinio gyvenimo atnaujinimas." Kaip to siekti, ar mes čia turėtume įnešti savo dorinančios įtakos, turint galvoje korupciją ir kitas visuomenės ydas — nei vienas nei kitas nepadaro. Tik viena aišku: "šiam kūrybos darbu" jaunieji būtų labiau linkę. Čia tuoj reikia pastebėti, kad kova dėl lietuviybės ir Lietuvos nepriklausomybės A. L-čiaus nelaikoma "kūrybinio darbu." Vyskupo rekomenduojamas jaunasis veikėjas yra jautresnis šio krašto, o ne savo tautos likimui.

Is visų mūsų organizacijų šitokiam dvilypio patrioto idealui, Ekscelencijos nuomone, labiausiai priartėja vyčiai. (Prie Amerikos jie priartėja labiau, bet užtat nutolsta nuo Lietuvos. Man atrodo jie yra pusininkai. Tokie vargu galėtų būti mūsų visuomenės vadais bei lietuviškųjų tradicijų paveldėtojai. Toks pusininkas, būdamas išsidalinęs tarp dviejų tautų, galėtų būti tik kompromisinis kovotojas: už vieną kovojant, jam atrodytų, kad gal kita pusė nukentė. Kovotojas turi būti tvirtas lietuvis, nes jam tenka dviguba našta: ir savuosius atversti ir kovoti su priešais. Jame turi būti sukaupia valia ir tikėjimas savo tautos vertingumu).

Žinoma, siekiame Lietuvos laisvės. Tik vyskupui pasidarė nebeaišku, koku būdu (jo žodžiais: "kokoje formoje"). Jis nerimauja, kad mūsų pastangos gali sustingti; suka sau galvą, kokia bus ateities Lietuva. Esą "reikia tartis su pasaulio politikais, kad nusimanius, kokios Lietuvos turime siekti." Apibrėžtus planus mūsų politinei veiklai gali duoti tik svetimieji. Todėl jis nori "naujų, konkrečių ir realių idėjų, kurias mes galėtume patiekti geros valios opinijai, mums prieštikiems politikoje ir įtakingiems asmenims." Esą reikia mokėti pasakyti daug daugiau, ką mūsų mpose žodis "laisvė" reiškia (lyg kad jau būtų pasidarę nebeaišku, kas yra laisvė?!). Ekscelencija pasigenda Europos ateities vizijos, jos politinės, socialinės ir ekonominės santvarkos vaizdo. Tik šiuose rėmuose esą būtų mums aiškesnė ir Lietuvos vieta. Baigdamas, jis kviečia vertinti jo straipsnį ir duoti atsakymą besiveržiančiam į erdves jaunimui.

Nežinia kodėl vysk. V. Brizgys susižavėjo kaip tik A. Liulevičium. Tame pačiame Jaunimo Žygių

n-ry pirmuoju straipsniu eina A. J. K. (redaktoriaus Kasiulaičio?) "Iševijos kryžkelėje" — rimtas, nuosaikus, blaiviai suvokiąs padėti rašinys, bet vyskupas jo neperša.

Tokių Liulevičių jau girdėjom ne vieną. Apie lietuvišką visuomenę jie kalba, kaip apie invalidą (tokia silpna ji esanti), nuvertina mūsų kultūrą, nieko pasigėrėtino jie neranda mūsų raštijoje nei dailės kūryboj, kurią neva riboja provincializmas (kaimo įtaka).

MESČIONISKAS PATRIOTIZMAS

Lietuviškas patriotizmas tautinę atsparą sėmėsi iš kaimo. Šiandien mieste gyvenančiam mūsų jaunimui gal tai atrodo "vyžiška" (šis būdvardis pavartotas Liulevičiaus), atseit, mūsų — vyresniųjų nusiteikimas jiems pakvimpa vyžomis ir klumpėmis. Jiems dabar būtų priimtinesnis sumiesčionintas patriotizmas. Tokio neradami, jie nukrypsta svetimon pusėn.

Gente lituanus natione americanus — štai koks vis labiau ruskėja mūsų jaunuomenės veidas.

Ne klumpes su vyžomis ar klėties su pakelės berzeliu pasiilgimas smukdo mūsų pabėgėlišką visuomenę, bet dar iš Lietuvos atsigabentas ir čia ekonomiškai atkutęs miesčioniškumas paralyžuoja mūsų ryžto bei kovos dvasią ir žlugdo lietuviybę. Visos miesčioniškumo užgaidos mūsų šeimose pildomos klusniausiai iki smulkmenų, kai tuo tarpu tautos reikalai nustumiami į užpakalį arba visai nebeįsami.

Ar anksčiau Ekscelencija neskaitė mūsų studentų, nepaisant, kokios pakraipos jie bebūtų — ateitininkai ar santariečiai — rašinių? Savo "pasisakymuose" jie jau ne kartą prasitarė, kad ką vyresnieji kalba, mums visai neidomu; pati lietuviybė visai nepatraukli; ar nepriklausoma Lietuva bus ar ne — mums visai nerūpi. Pagaliau: kažin ar iš viso mums verta pasilikti lietuviškas?... Atrodo, kad lietuviybė yra didesnė jiems našta, negu bolševikinė okupacija.

"NAUJŲ KELIŲ" IJESKOJIMAS

Tas vadinamasis jaunimo "naujų kelių" įieskojimas jau trunka visą dešimtmetį. Bet faktiškai tai yra ne kas kita, kaipėjimas šunkeliais, užuolankomis ir atsakymas eiti d-ro J. Basanavičiaus, d-ro V. Kudirkos ir J. Tumo — Vaižganto keliais.

L-čius sako tą patį, tik "gudriau"; supainiodamas savo mintį, lyg tuo savo saktu stiliumi norėdamas įrodyti, kad tokie, kaip jis, tikrai peraugę būti lietuviškas. O gal jiems kartais pasidaro per sunku išreikšti tai, ką mano...?

Prezidentas...

(Atkelta iš 6 psl.)

rašydami pasiduoda trafaretui ir paviršutiniškumui. Gal ir todėl taip pilki ir taip nuobodūs, taip paviršutiniai ir taip naiviai nerimti kai kurie mūsų laikraščiai arba bent kai kurie jų straipsniai... Žurnalistai turi būti aukštos ir plačios kultūros, kad galėtų tiksliai ir greitai orientuotis visose gyvenimo srityse ir inteligentiškai savo nuomonę formuluoti. Mūsų spaudoje kaip tik labiausiai ir pasigendama tos judrios inteligencijos, to skaidraus dorovingumo ir to kūrybinio nusiteikimo, kurių dėka viskas nusakoma idomia, originaliai ir savarankiškai... Trečioji didelė mūsų spaudos yda yra jos nemoralumas. Etikos principai objektyvūs ir visuotini: jie visados ir visiems privalomi. Negalima saviškių tarpe jų laikytis, o santykiuojant su kitokio nusistatymo žmonėmis juos neigti. Spaudos etikos sąmonė pas mus labai silpna. Atsakomybės jausmo irgi stinga."

Kaip matomė dr. J. Gėrnus visai bereikalo vargo formuluodamas "Nuosmūčio manifestą." Visos ydos buvo žinomos jau anksčiau ir tiksliau išvardintos. Negalima kalbėti apie nuosmūki, reikia verkti tik dėl nepakankamos pažangos.

Žinoma, čia tuojau galima būtų pastebėti, kad prezidentas — diktatorius tyčia juodino mūsų spaudą, VIENYBĖ, 1960 M. RUGPILDIO 19 D.

kad pateisinus spaudos laisvės nebuvimą. Tam atremti galima nurodyti demokratinio režimo metu, būtent 1926 m. rugpjūčio 22 — 24 d. d. įvykusio "kairiųjų" II Lietuvos Kultūros kongreso rezoluciją, liečiančią spaudą. Joje sakoma:

"spauda (yra) būtina sąlyga demokratinėi santvarkai ir parlamentarizmui išlaikyti..."

tačiau:

"mūsų spauda neturėjo palankių sąlygų išsiplėsti... mūsų pirmieji laikraščiai vis labiau kencia nuo ydų ir trūkumų... mūsų periodinė spauda neatlieka tenkančio jai demokratinėje valstybėje aukšto uždavinio..."

Žodžiu, blogai buvo spaudos laisvės laikais, būklė nepasitaisė ir autoritarinio režimo laikais. Dėl spaudos verkšlenama ir iševijoje. Ir visų laikų kritikai paprastai pamiršta, kad spauda yra daugiau ar mažiau visuomenės gyvenimo, jos nuotaičių veidrodis ir ne jis kaltas, kad tas gyvenimas negražus.

Kapitalistinėje santvarkoje spauda yra informacijos biznis. Jis tik tada gali turėti pasisekimo, kai patiekia idomių informacijų. Šiuo atveju biznio savininkų asmeninė pasaulėžiūra nėra labai svarbi, nes, konkurencijai esant, negali tytomis apeiti nepatinkamus įvykius. Dėl to visame pasaulyje "dešiniųjų" ir "kairiųjų" laikraščiai užleidžia vietas daugiau ar mažiau "neutraliems" (laikraščiams, kurie tinkamiausiai moka išpildyti savo uždavinį. Bet reikia atsiminti, kad pagrindinė kiekvieno biznio sąlyga yra LAISVĖ.

Ši žiupsnelį pastabų apie spaudos problemas mes pradėjome su ta A. J. Greimo vieta užrašuose jo DARBO žurnale, kur jis sako, kad kalbos apie spaudos laisvę jam tik juoką sukelia, nes tikros laisvės negalima pasiekti be atitinkamų materialinių sąlygų. Atseit, reikia turėti ne tik teisę laikraštį leisti, bet ir pinigų. Tačiau pinigai vieni dar spaudos nepadaro. Mes matomė, kad net valdžios remiami laikraščiai sutelkė ne gabiuosius, bet visokius parazitus, kurie, anot A. Smetonos, mažai galvojo, bet daug rašė. Amerikoje pasitaiko, kad subankrutuoja ir laikraščiai turėję didelį turtą. Is to, aišku, prašosi išvada, kad šalia pinigų reikia turėti ir sugebėjimo leisti laikraštį. Tačiau pinigai ir sugebėjimas neatneš jokios naudos, jei nebus LAISVĖS.

Tai svarbu atsiminti ir šiais laikais, kada daugelis žmonių kalba su Greimo minimu Albertu Camus: "Padėtoji žemė, kurios mes įieskome, neegzistuoja... Pasaulis neturi jokios prasmės." Camus žmonijos likimą lygina su legendariu Sizifu (Sisyphos), Korintho steigėju, kuris po mirties buvo dievų pasmerktas vilkti į kalno viršūnę uolos gabalą. Kai Sizifas tik pasiekdavo viršūnę, uola nuriedėdavo atgal. Mano nuomone, panašiai yra su spaudos laisve, kai tik ji pasiekdama, atrodo, kad gal nevertėjo dėl jos kovoti. Bet toks jau yra žmogaus likimas visose srityse. Ir is to Camus daro išvadą: "Mes turime Sizifą išvaizduoti kaip laimingą žmogų."

LIETUVIAI PAVEIKSLUOSE

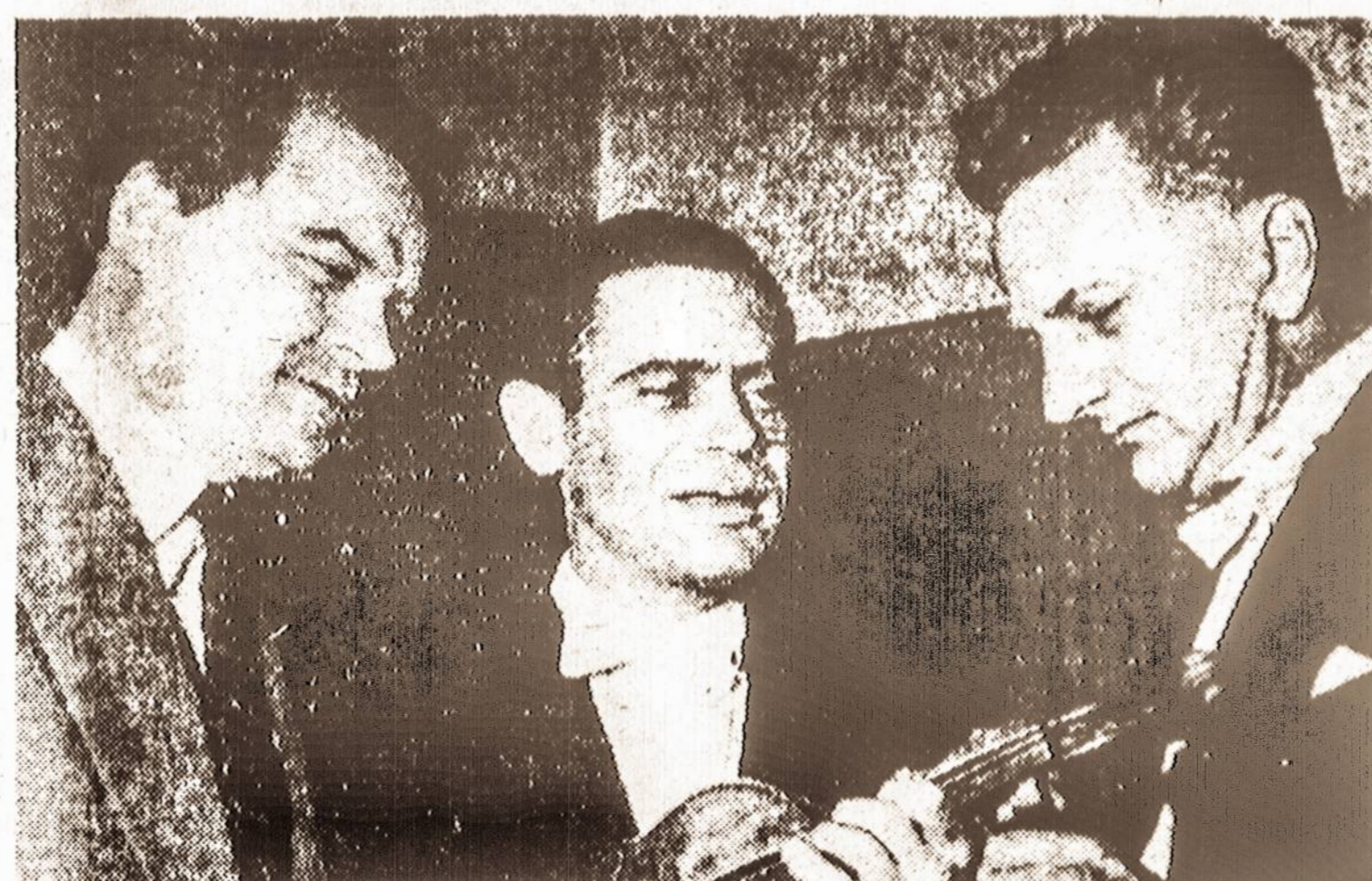
A. Cibavičiaus nuotrauka
VIRSUJE: Akordeonisto Vytauto Cibavičiaus vadovaujama dainininkų grupė, (daugumoje Buenos Aires universiteto studentai ir studentės), kuri įdainavo lietuviškas dainas dabar Argentinos sostinėse teatruose rodoma filmui "Rio Abajo" (Pavandeniui). **IS KAIRĖS:** Akord. Vyt. Cibavičius, Gracielė Bukevičiūtė, Onutė Mašulytė, Irena Veličkaitė Simanuskienė (Dr. J. J. Simanauško žmona), Jonė Navikaitė, pianistė Marytė Čikštaitė ir solistė Lucija Palulionytė Vedeigienė. Dr. Algirdas Lesniaskas, komentaras Rimvydas Cibavičius, kito ansamblio vadovas stud. Vytautas Rastauskas ir J. Palulionis.

DEŠINĖJE: Rūtos Ansamblio šokėjos užpraėta sekmadienį Jamaica, N. Y. Stuko vadovaujamos Lietuvos Atsiminimų radijo programos piknike.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Muzikinis gyvenimas okupuotoje Lietuvoje

KOMPOZITORIUS BALYS DVARIONAS (dešinėje) po vieno simfoninio koncerto, kuri jis dirigavo Vilniuje. Viduryje: smuikininkas L. Koganas, gastroliavęs Kaune ir Vilniuje. Okupuotoje Lietuvoje gastroliuoja beveik išimtinai muzikai iš Sovietų Rusijos.

Ši mėnesį komunistai šventė Lietuvos nepriklausomybės paminimo dvidešimtmetį. Ta proga Vilniuje įvyko dainų šventė, kurioje, sakoma, dalyvavo 34,000 dainininkų. Nuotraukoje - tas jungtinis choras, kurio dalyvių tarpe, gal būt, dainavo ne vienas Amerikos lietuvių brolių ir seserų. Bet ar tai buvo džiaugsmo šventė?

□□□□

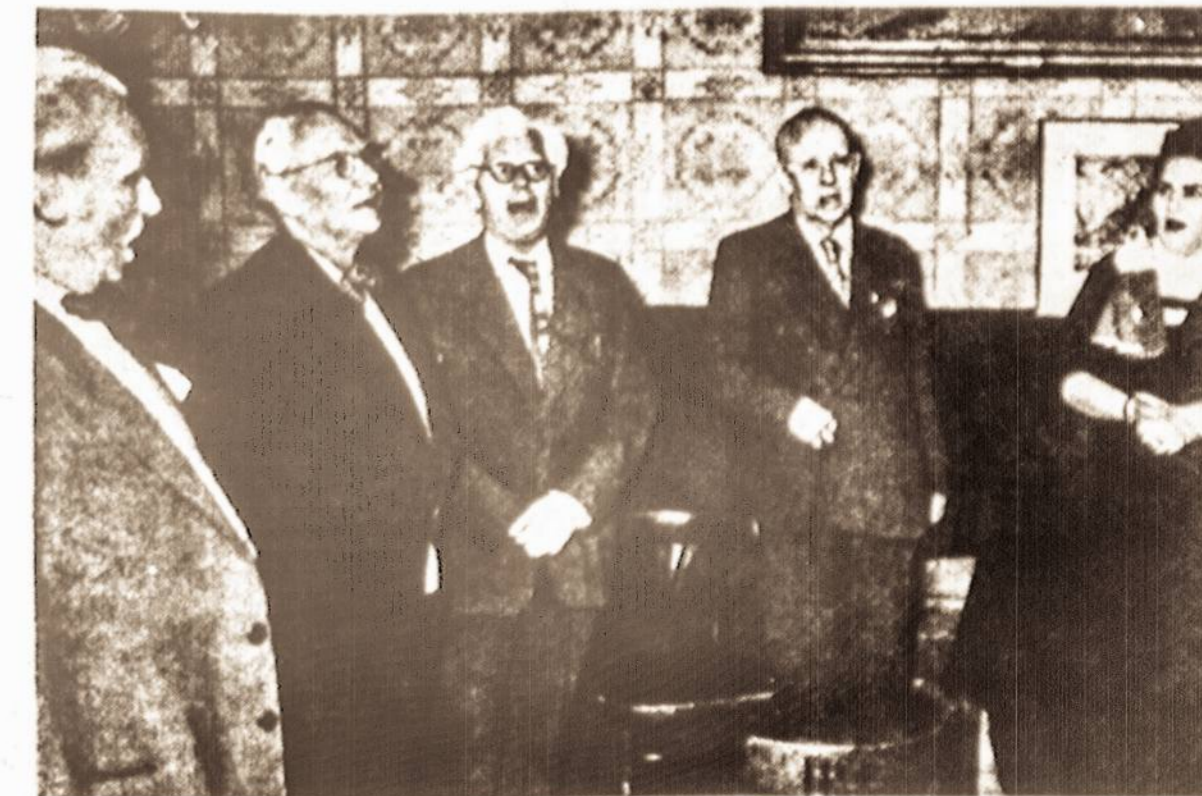
KAIRĖJE: "Don Karlas" spektaklis buvo pastatytas Šiaulių valstybiname dramos teatre. Nuotraukoje: Princesė Eboli - J. Gascevičiūtė ir karalienė Elzbieta - V. Venckutė.

LIETUVOS ATSIMINIMU radijo programos pikniko dalyvių būrelis. Nuotraukoje: Kunai, Diržiai, Puodžiuvienė, Mičiulienė, Tamulaičiai ir kiti.

DEŠINĖJE: (viduryje) Stuko radijo pikniko dalyviai prie valgiais apkrauto stalo. Nuotraukoje: Mildred Mitchell, svečias iš Turkijos, Esref Tomakan (svečias iš kairės) Lukai, Izabelė Misiunienė (sėdi dešinėje) Klimienė ir kiti.

VIRSUJE: Amerikos lietuviams gerai žinomas solistas Antanas Sodeika, dabar Vilniaus konservatorijos profesorius, (antras iš kairės) neseniai šventė savo 70 metų jubiliejų. "Ilgiausių metų" jam dainuoja K. Petrauskas, J. Karosas, prof. K. Galkauskienė ir P. Kaveckienė.

KAIRĖJE: Viena žymiausių balerinų dabartinėje Lietuvoje, Leokadija Aškelovičiūtė, šokanti Tschajkovskio "Mieganciojo gražuolė" su bal. H. Banio.

Studentų gyvenimas

REDAGUOJA: A. Butas, R. Kalvaitis, L. Mockūnas, S. Novickis.
MEDŽIAGA SIŪSTI: A. Butas, 39 Crosby Ave., Brooklyn 7, N. Y.

Sviesos - Santaros artėjimas

"Idėjiniai Sviesos ir Santaros ryšiai, suvedę abu sambūrius po vienos Federacijos pastoge, o taip pat ir praktiškos veiklos apimties reikalavimai, skatina mus teigti, kad tarporganizacinė glauda yra mūsų sutelktinių pastangų pagrindas"... — sakoma rezolucijoje priimtoje Sviesos sambūrio ir Filisterių Santaros įvykusiame suvažiavime.

Svarbiausias nutarimas

Tai yra svarbiausias šio suvažiavimo nutarimas, kuris turėtų būti kelrodžiu šių dviejų organizacijų tolimesnėms santykiams. Prieš tris metus įsteigta Santaros — Sviesos sąjungai, tikrumoje iki šiol labiau tiko konfederacijos, negu jai parinktas oficialus federacijos vardas. Visi bendrieji federacijos organai tebuvo tikrumoje tam tikra dviejų atskirų ir savarankiškų organizacijų centrų valdybų bendradarbiavimo forma. Todėl ir liepos 2 — 3 dienomis Christiana Lodge (netoli Chicagos), einant sena tvarka, buvo susaukti du suvažiavimai — Sviesos Sambūrio ir Filisterių Santaros. Tačiau jau po pirmų posėdžių abi organizacijos nutarė savo suvažiavimus sujungti. Tuo būdu buvo įsteigtas naujas Federacijos organas — Sviesos — Filisterių Santaros bendras suvažiavimas. Jis tapo aukščiausia Federacijos institucija už studentijos veiklos ribų visiems reikalams tvarkyti. Šio suvažiavimo vykdomas organas — Filisterių Kolegija yra suvažiavimo renkama ir jam atsakinga. Šiais metais i Filisterių Kolegiją buvo išrinkti Adamkavičius, Čerke-

liūnienė, Kezelis, Mackus, Sabaliūnas ir Valaitis.

Profiliumi išryškinti

Federacijos veiklai suintensyvinti bei jos profiliumi mūsų visuomenėje išryškinti buvo nutarta steigti visuomenines ir kultūrines sekcijas, kurios, autonomiškai tvarkydamosios, veiks Federacijos rėmuose ir subordinuosis Filisterių Kolegijai. Tikimasi, kad sekcijos, jungdamas panašių interesų asmenis, pajėgs geriau išstudijuoti aktualius klausimus, paruos atitinkamus veiklos planus ir siūlys jiems vykdyti būdus.

Pritarta Federacijos Valdybos siūlymui steigti METMENŲ žurnalui leisti bendrovę, kurios rūpestis būtų užtikrinti išeivijai reguliarių liberalinės krypties žurnalų pasirodymą. Kiek šios pastangos bus vaisingos, priklausys, aišku, nuo plačios visuomenės, nesgi vargu ar vieni sviesiečiai su santariečiais galės ilgai vieni pakelti žurnalo leidimo našą.

"Australai" išijungė

Pravartu pažymėti, kad i Santaros — Sviesos Federaciją nutarė išijungti ir Sviesos Sambūris Australijoje. Tuo būdu Federacija išėjo iš "lokalinių" JAV ribų ir tapo — mums įprastais terminais kalbant — "globaliniu kūnu." Santykius su "australais" nustatyti bei iforminti pavesta naujajai Filisterių Kolegijai.

Siame suvažiavime pirmą kartą sviesietis ir santariečiai santykiavo vienas su kitu kaip individas su individu, kaip vieno to paties suvažiavimo dalyvis. Todėl įdomu pažvelgti,

kaip šis pirminis bandymas pavyko? Ar amžių ir mokyklų skirtumai nėra tas "naturalus Rubikonas," kuriame lemta prigerti visoms vienijančioms pastangoms? Ar "suamerikonėjęs" jaunimas, susispietęs Santaroje, gali rasti bendrą bazę su "europietiškos tradicijos tęsėjais" Sviesoje?

Organizacijų skirtumai

Aišku, kas idėmiai klausėsi diskusijų ir sekė visą jų eigą, galėjo nugirsti tam tikrų niuansinių skirtumų. Sviesiečiai daro išpūdį labiau ideologiniai su brende, labiau angažuoti idėjai, tuo tarpu santariečiuose vyrauja angažamentas organizacijai, darbui, konkrečiai veiklai. Amerikoniškas "efficiency" dažnai čia nusveria problemų gilesnio išveglimo pamėgimą. Tačiau šios detalės vargu ar gali sudaryti rimtesnių kliūčių šių organizacijų glaudžiam sugyvenimui.

Vos tik pasibaigė Sviesos ir Filisterių Santaros atskiri posėdžiai, kuriuose buvo nutarta tolimesnį suvažiavimą tęsti kartu, kai daugelis tarp šių organizacijų buvusių "sienu" savime išnyko. Bendrame suvažiavime atskirais klausimais susidariusios frakcijos neturėjo nieko bendro su atskirų organizacijų ribomis. Jeigu norėtumėm atrasti koki nors bendrą bei pastovesnį kriterijumą, apie kurį grupavosi nuomonių skirtumai, tai jį galime rasti keistame mūsų visuomenės pasidalinime i "kultūrininkus" ir "visuomeninkus." Tikrą šių sąvokų apibrėžimą sunku būtų rasti, nes faktinai jis remiasi ne racionaliais argumentais, o jausminiu momentu. Vadina mieji "kultūrininkai" pasižymi didesniu užsispyrimu, savo pažiūrų pranašumo išitikinimu, palinkimu kylanti nuomonių skirtumą suasmeninti.

Chicagoje ir New Yorke

Vadinamieji "visuomeninkai" atlaidesni savo "priešams," rodo didesnę palinkimą subordinuotiis bendriems organizacijos reikalams. Gal todėl ir sugyvenimas tarp sviesiečių ir santariečių Chicagoje yra kitoks, negu New Yorke. Jeigu Chicagoje sviesiečiai turi savo atskirą skyrių, jeigu jie vis dar nėra pamirę, kur yra užkastas "karo kirvis," tai New Yorke santariečių filisteriai yra sulieję savo skyrius i vieną bendrą vienetą ir pačiai skyriaus valdybai šiandieną būtų nelengva savo narius suskirstyti i "grynius" sviesiečius ir tokius pat santariečius.

Bendros išvados

Tačiau visi čia minėti ir neminėti faktoriai suvažiavime

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

INŽ. VYTAUTAS ŠLIUPAS, dr. Jono Šliupo sūnus, šiomis dienomis grįžęs iš Afrikos, aplankė Vienybės įstaigą. Inž. V. Šliupas yra vienos didelės amerikiečių pramonės įmonės tarnautojas ir buvo pasiūstas i Liberijos respubliką, Afrikoje, kur išbuvo apie pora metų. Aplankęs savo seserį dr. Aldoną Šliupaite ir kitus savo artimuosius New Yorke, inž. Šliupas išvyko i Chicagą, kur gyvena jo motina Grasilda Šliupienė — Kartanienė.

buvo ne klūtys klausimams svarstyti, bet, greičiau, akstinas juos nuodugniau ir visapusiškiau išluskstenti. Mūsų liberališkai jaunuomenei visuomet buvo charakteringas tam tikrų priešingybių buvimas, aštrus nuomonių pasikeitimas. Todėl ne vienam pratusiam buvoti išeivijos susirinkimuose Sviesos — Santaros suvažiavimas galėjo padaryti tą patį išpūdį, kurį patiria buriuotojas iš ramaus, nendrėmis apaugusio tvenkinio išplaukęs i sraunią, verpetais gausią, nuo vėjo krantais neapsaugotą, upę. Ne visiems, aišku, gali patikti verpetų pavojai; daug kas ilgisi tvenkinio ramumos ir nendrių šnarėjimo. Betgi tą, kuris sykį pamėgino bangomis šokinėjimo malonumus, vargu ar jau galės kada suvilioni apgaulingas nendrių saugumas. Todėl ir suvažiavime kai kuriais klausimais susidariusios frakcijos, esamomis sąlygomis, reiskia labiau federacijos gajumą, o ne jos susiskaldymą; minčių susikryžiavimas — intelektualinį aktyvumą, o ne kivirčių jieskojimą; įtampos buvimas — narių angažamentą, o ne vienas kitam priešiskumą.

Lauktina, kad Federacija, sutvarkiusi savo vidinės struktūros pagrindus, išlietių visa savo energija mūsų visuomenėje, pasireikšdama konkrečiais ir neepizodiniais darbais.

J. GARNYS

SANTARA LAIMEJO

Studentų Sąjungos centro organų rinkimuose studentų santariečių ištatytas sąrašas laimėjo keturias iš septynių vietų. Išrinkti: Nijolė Remeikytė, Romas Stakauskas, Kęstutis Paulikas ir Daiva Audėnaitė. Pastebėtina tačiau, kad rinkimuose i centro valdybą buvo ištatyti tik du — ateitininkų ir santariečių — sąrašai. Skautai akademikai sąrašo neišstatė, privačiai pasisakydami, kad, "Sąjungai leidžiantis žemyn" būsią pravartu ją atiduoti i kitų rankas.

STUDENTŲ IŠVYKA

Šių metų rugpjūčio 27, šeštadienį, Lietuvių Studentų Santara organizuoja išvyką — gegužinę, kuri įvyks pas kolegą J. Maldutį, Lake Ronkonkoma, L. I.

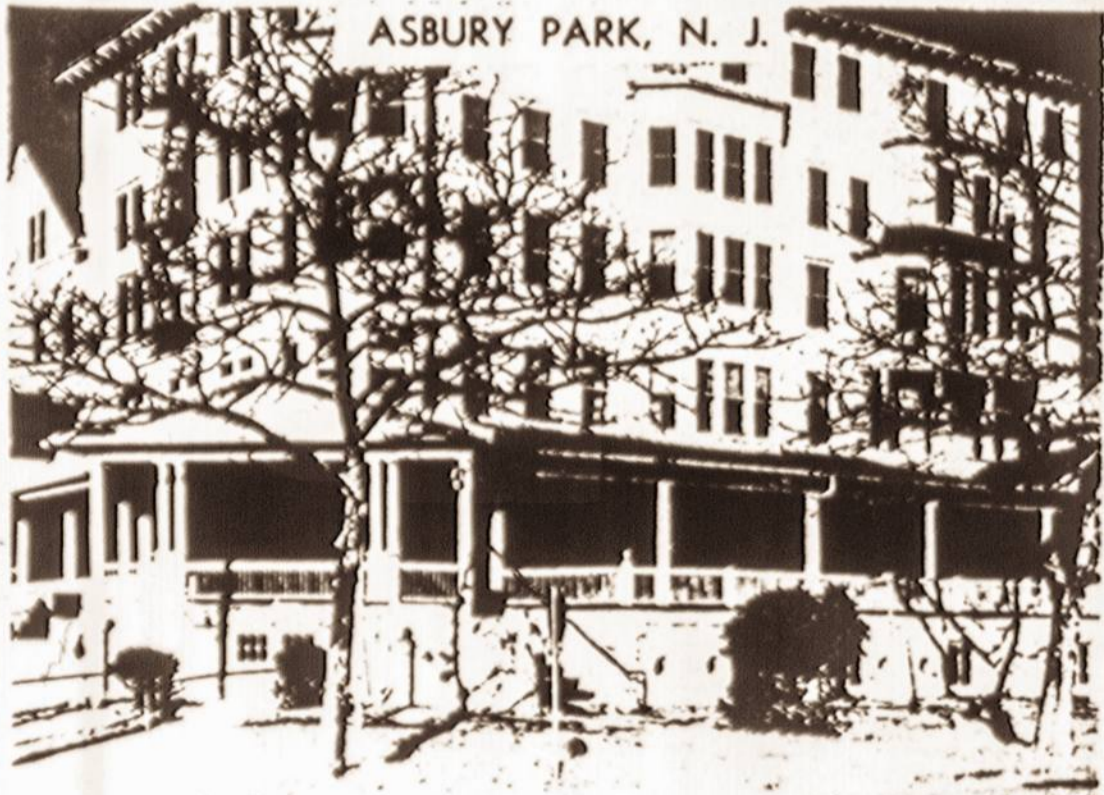
Visi norintieji dalyvauti šioje išvykoje renkasi prie Valaičio Arlington užėigos, 11 valandą, nuo kur organizuotai važiuosime i išvykos vietą.

Es anksto prašome užsiregistruoti pas kol. A. Butaitę. Tel. MI 7-6274.

JOHN BALTADUONIS
FRANKFORD AVENUE
Cafe
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

Lake Hotel

ASBURY PARK, N. J.

SEVENTH IR PARK AVE. Tel. Prospect 4-7788 ir 6-9671

DIDŽIAUSIA IR GRAŽIAUSIA LIETUVIŲ VASARVIETĖ
ATLANTO PAKRANTEJE

Gražūs kambariai. Svežias maistas. Žemos kainos. Vakaraus šokiams groja orkestras. Tarp dviejų ežerų, prie pat okeano paplūdimio. Kreiptis: Edmundas Kubaitis prezidentas, arba A. Zemaitis, viceprez. - sekretorius.

Kai iš Lietuvos atvyksta...

DEŠINEJE: ANTANAS GUDONIS pasitinka savo tėvus, atvykusius į Idlewild aerodromą. APAČIOJE: atvykusį iš Lietuvos Gudonį sveikina jaunosios, Amerikoje gimusios, kartos atstovai. DEŠINEJE: (apačioje) Antaną ir Severiją Gudonius sveikina New Yorko lietuvių bendruomenės ir Lietuvos gen. konsulato vardu Jonas Valaitis ir Anicetas Simutis. DEŠINEJE (apačioje) Severija Gudonienė jaudinasi, po 27 metų vėl pamačiusi savo sūnų Antaną.

... SKAUSMO, LIŪDESIO IP ILGESIO AŠAROS PAVIRSTA DŽIAUGSMO AŠAROMIS...

Kaip jau praeitame Vienybės numeryje buvo pranešta, po ilgų, penkis metus užtrukusių, pastangų, nuolatinio susirašinėjimo su valdžios įstaigomis Washingtono ir Maskvoje, vienybietis Antanas Gudonis pagaliau susilaukė iš Lietuvos savo tėvų, Antano ir Severijos Gudonių. Nuotraukose, trauktose Gudoniams atvykus į Idlewild aerodromą, vaizduojama, kaip tėvai po 27 metų sutinka savo vienintelį sūnų, kurio jie, dažnose nusivylimo ir nevilties valandose, net nesitikėdavo pamatyti. Gudoniai po pirmojo pasaulinio karo išvyko į Lietuvą, kur jie buvo įsigiję gražų ūkį ir laimingai gyveno. Deja, bolševikams okupavus Lietuvą, jų ūkis buvo "sukolektyvintas," įjungtas į kolūkį, o buvę savininkai paversti elgetomis. Šiandien visa Gudonių viltis — jų sūnus Antanas Gudonis, Singerio siuvamųjų mašinų kompanijos tarnautojas. Dabar Gudoniai, savo sūnaus ir marčios globoje, jaučiasi laimingi.

J. Tysliavos, Jr. nuotraukos

LEONĖ LUKAŠEVIČIENĖ

kurios jauna gyvybė užgėso 1939 m. rugpjūčio 20 d. Liūdna metinė sukaktis bus atžymėta gedulingomis pamaldomis šį šeštadienį 10 val. Apreiškimo par. bažnyčioje, Brooklyn, N. Y.

Atsakymas A. Šiauciuliui

Po to kai karingojo agronomo vadovaujamoje Dirvoje (69, 70 ir 71 numeriuose) P. Žilys "Eilinio partizano atsiminimus" sumurdė į tos dirvos dvokiantį liūną, nuosaikiųjų tautininkų savaitraštyje Vienybėje 28 nr. pasirodžiusi A. Šiauciulio pastaba dėl mano atsiminimų, kurių dalis buvo spausdinama Naujienų dienraščio atkarpoje, yra tas vilties žiburėlis tamsią naktį... Dabar tiesiog stebuklas užtikti priešingos srovės spaudoje ką nors teigiamo pasakant apie atliktus ar atsieltus darbus skirtingų pažiūrų žmonių.

Man miela pareikšti padėką A. Šiauciuliui už Kužių būrio ir apylinkės vyrų veiksmų įvertinimą, nors didžiulė jų dauguma jau nebereikalingi nei pripažinimo, nei pasmerkimo, ar suniekinimo: jie, kaip ir daugelis kitų, atliko savo pareigą tėvynei; gyveno laisvėje, vargo nelaisvėje ir išėjo nebegrižtamon kelionėn!

A. Šiauciulis mano atsiminimuose mato nemaža roman-

tikos. Turiu prisipažinti, kad ypač dabar gyvenu tų didingų laikų prisiminimais, kai visa tauta buvo pakilusi kovai už krašto laisvę. Ir man čia nesarinata prisipažinti prie savo nepalaužiamos nuomonės, kad tos didybės mano širdyje negali sunaikinti jokia neapykanta.

Jei mielas Redaktorius leis, aš norėčiau čia viešai pasakyti, kad Kužių būrio ir apylinkės partizanų gretose lygiai užsišpyrusiai ir pasiaukojančiai kovojo visų įsitikinimų žmonės, tarp kurių buvo karštas tautininkas (tarp kitko stambus ūkininkas) tyrelkiškis Petrauskas, jaunas moksleivis Kiudulas; idealistas jaunuolis pavasarininkas Vičas ir jo minčių draugas LDBys, kaip lygiai niekas iš tų kovotojų nelaikė piktu, kad tam vyrų junginiui vadovavo socialistinių pažiūrų Feliksas Šemeta. Todėl jų veikla buvo darni ir sėkminga, nes jų visų vienintelis tikslas ir siekiai buvo: Laisvė Lietuvai!

Tačiau negaliu sutikti su A. Šiauciulio pastaba, kad atsiminimuose esą prasilenkimų su faktais, kas liečia tariamuosius specialiai šauktus susirinkimus būsimosios Lietuvos valstybės santvarkai aptarti.

Turiu patikslinti, kad jokie specialūs susirinkimai tokiems klausimams svarstyti niekuomet nebuvo šaukiami, ypač jau partizanų iniciatyva, bet nebuvo vengiama, o tiesiog raginama įvairūs didesni gyventojų susirinkimai, kuriuose kaip būrio vadas taip ir kiti partizanai stengėsi sukelti visuotinį gyventojų susidomėjimą laisvės kova ir suteikti juos apsisprendimui pasiimti ginklą į rankas! Šių pastangų vaisiai buvo labai padrašinantys, nes buvo susilaukta veik visuotinio supratimo ir partizaninė idėja užkrėtė labai plačią apylinkę. Jau be to, kad tos pastangos labai išpopuliarino partizaninę veiklą, mūsų jaunutė kariuomenė susilaukė didelio skaičiaus savanorių — kovotojų, kurie būriais iš Žemaitijos ne tik pėsčiomis, bet ir raiti šavo arkliais traukė į jos eiles.

Bet tikiu, A. Šiauciuliui yra žinoma, kad mūsų nepriklausomybės kovų kariuomenės eiles daugiausia užpildė savanoriai iš kaimų bakužių ir dvarų kumetynų ir čia būtina prisiminti, kad jiems prieš tai buvo sakoma, jog laisvės kovoms pasibaigus tie bežemiai ir mažazemiai laisvės kovotojai bus aprūpinti žemėmis. Šitam pažadui užakcentuoti tokiose susirinkimuose nebuvo vengiama pasisakyti prieš dvarą, kaip toki, reikalaujant jų žemes išdalinti bežemiams ir mažazemiams gyventojams. Ir tie reikalavimai 1920 m. išrinkto Steigiamojo Seimo buvo legalizuoti: buvo priimtas ir įvykdytas žemės reformos įstatymas.

Man miela padėkoti A. Šiauciuliui už pataisą, kas lie-

čia buv. Šiaulių gimnazijos direktorių velionį Klupšą. Jo vardas tikrai buvo Antanas, bet mano atsiminimuose, per neapsižiūrėjimą ar korektūros klaidą, pakeistas Aleksandro vardu. Dar kartą dėkoju už pataisą ir atsiprašu velionies artimųjų, ypač ponios Eugenijos Klupšienės.

Prieš tam tikrą laiką man teko spaudos puslapiuose skaityti vieno buvusio Antano Klupšos bendradarbio atsiliepimą apie velionį su tam tikru priekaištu. Tai buvo padaryta be mažiausio pagrindo. Velionį Antaną Klupšą pažinojau kaip gimnazijos direktorių pačiais sunkiausiais Lietuvai laikais, t. y. vokiečių — bermontininkų siautėjimo metu. Man asmeniškai teko matyti tų barbarų smurto veiksmus prieš šį taurų lietuvių. Aš nepamiršiu jo žodžių, kai atėjęs į jo darbo kambarį pasisakiau, kad iš gimnazijos suolo laikinai pasitraukiu, nes tenka eiti ginti kraštą nuo tų barbarų, kurie taip niekingai nuskrįdė ne tik direktorių, bet kryžiuoja ir visą tautą.

— Esi dar perjaunas tomis pareigoms, bet kartais kovoje gali būti naudingas ir savo jaunumu. Kiekviena idėja reikalauja aukų ir tos aukos kai kada yra pateisinamos, jei buvo neišvengiamos siekiant ko nors didaus. O kova už tautos laisvę yra pats didžiausias ir kilniausias siekis.

Jo žodžiai buvo teisingi. Dėl savo jaunų metų net du kartus "išnešiau kudašius" iš tokių situacijų, iš kurių pilnametėliai niekuomet nebūtų išsprukę, gi man patikėtos pareigos buvo įvykdytos.

Pripažįstu A. Šiauciulio pasakymą, jog bermontininkų pastangos sunaikinti Šiaulių gimnaziją, kaip lietuviybės centrą, yra labai svarbus įvykis kovoje dėl Lietuvos laisvės, nes ši gimnazija davė eilę Lietuvos laisvės kovotojų, jų tarpe didvyriškai žuvusių kovoje su lenkais karo lakūnų Kumpių ir kitų: Bet aš tikiu, kad dar yra gyvų liudininkų iš mokojejo personalo tarpo, kurie geriau žino visus to mieto vargus, kančias ir pasiaukojimą, todėl tuo klausimu nesirengiu bent ką rašyti, pripažindamas teisę, o gal ir pareigą, aukščiau paminėtiems. Mano giliu įsitikinimu tinkamiausias kandidatas šiam garbingam darbiui atlikti yra Eugenija Klupšienė, velionies Antano Klupšos našlė, dabar gyvenanti Kanadoje.

— ALEKSAS ŠEMETA

1960 m. rugpjūčio 20 d. sueina lygiai vieneri metai, kai po didelių kančių amžinu miegu užmigo mano mieloji žmona

LEONĖ LUKAŠEVIČIENĖ.

Jos mirties metinių dieną, rugp. 20, šeštadienį, 10 val. Apreišk. par. bažnyčioje, Brooklyne įvyks gedulingos pamaldos.

Nuolankiai kviečiu savo dalyvavimu ir malda pagerbti a. a. Leonės atminimą.

Dr. Henrikas Lukasevičius

Mums raso:

Kodėl generolas Dirmantas taip šiurkščiai kritikavo Chicago parodoje lietuvių paviljoną, smūtkelį ir gaidį?

Visos Lietuvos pakelės, ypač Žemaitijoje, yra nusagstytos koplytstulpiais — rūpintojėliai — smūtkeliais, o gaidžiais buvo išmargintos visų kaimų langinės, ypač Aukštaitijoje, todėl mūsų senasis liaudies menas mums yra suprantamas ir mielas. Jei gen. S. Dirmantui būtų mielas lietuvių liaudies menas, tai jis Kaune

Čiurlionies galerijoje būtų atpažinęs Paryžiuje matytą smūtkelį ir tada gal būtų pakeitęs savo nuomonę. Čia reikia įžvelgti kitur priežasčių. Gen. S. Dirmantas buvo Lietuvos krašto apsaugos ministeris, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius, o jo vaikai, man rodos, lankė ne Kauno Aušros, bet Kauno lenkų gimnaziją. Už tai jis, vietoj gaidžio, gal norėtų matyti vištą.

Ne Chicago lietuvių paviljonas daro lietuviams gėdą,

bet tokia generolo Dirmanto kritika.

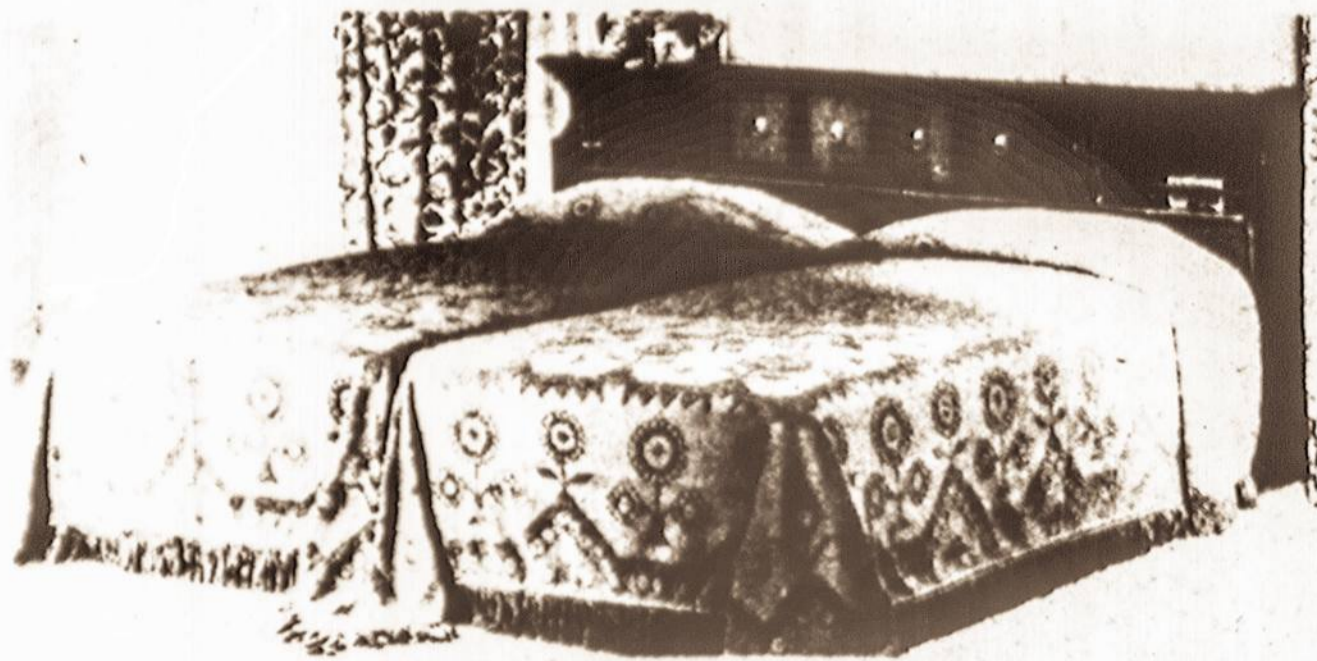
P. PURONAS

Jamesburg, N. J.

REDAKTORIAUS PRIERASAS: Laiško autorius, matyt, nėra tikras, kurią Kauno gimnaziją lankė gen. Dirmanto vaikai, nes, priešingu atveju, jis nesakytų "man rodos"... Kiek mums žinoma, gen. Dirmanto vaikai lankė lietuvių gimnaziją. Kai dėl paties gen. Dirmanto, tai jo nuopelnus Lietuvai pripažįsta ir laiško autorius.

CYPRESS BEDDING & MATTRESS CO.
3427 Fulton Street
Brooklyn 8 N. Y.

KAM MOKETI
BRANGIAU,
JEIGU GALIMA
GAUTI PIGIAU!

Telefonas:
APplegate 7-8802

MŪSŲ KETURIOSE KRAUTUVĖSE NE TIK DIDŽIAUSIAS LOVŲ BEI BALDŲ PASIRINKIMAS, BET TAIP PAT DIDŽIAUSIOS NUOLAIDOS.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokiečiai)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

VIENYBIEČIAI Stuko radijo piknike, įvykusiame užpraeitą sekmadienį Jamaica, N. Y. Sėdi: Magdelena Rinkes, Elzbieta Jakaitienė, Antanina Bartweck (iš Stamford, Conn.) ir Adelė Petraitienė. Stovi: Jonas Jakaitis, žinomas biznieriūs, prieš keletą metų pasitraukęs į pensiją ir dabar laisvu laiku padedąs Petriui Lisauskui jo maisto krautuvėje, Maspeth.

VINCAS ir JADVYGA VYŠNIAI (sėdi prieky) su savo vaikais ir anūkais neseniai jiems surengtame 40 metų vedybų sukakties minėjimo pokylyje įvykusiame Winter Garden salėje, Brooklyne. Dalyvavo tiek pat svečių, kiek ir Vyšnių vedyboms metų — 40. Šią staigmeną savo tėvams surengė dukterys ir sūnūs: Birutė Girnienė, Danutė Šumakarienė, Lijolė Pankienė, sūnūs Vincas ir Algirdas su žmonomis, taip pat svainis Valentas Klimskis su savo žmona Marijona. Vincas Vyšnius yra ilgametis Vienybės skaitytojas ir bendradarbis.

Daž vieną paminklas okupuotoje Lietuvoje...

VENYBĖ, 1960 M. RUGPILČIO 13 D.

RŪTOS ANSAMBLIO IŠVYKA

Liepos 10 d. Rūtos ansamblis buvo surengęs išvyką autobusu į J. J. Stuko vasarvietę Long Island, N. Y., kur gražioje gamtoje buvo praleista keletas linksmų valandų.

Vieta poilsiui nepaprastai graži. Didelis žemės plotas, apaugęs storais plačiašakiais

ąžuolais, klevais, gluosniais ir kitais dekoratyviniais medžiais

Pirmą valandą rūtiečiai susėdę prie ilgai išrikiuotų stalių, kur malonios seimininkės, p. Stukienės, buvo pavaišinti skaniais valgiais ir gėrimais. Prie vaišių skambėjo lietuviška sutartinė.

Mišrus lenciūgėlis, tai ne scenoje o Jokūbo J. Stuko vasarvietėje. Iš kairės į dešinę: J. Vaičiūnaitė, Liūdas Stukas, V. Melnienė, muz. Algirdas Kačanauskas, O. Skurvydienė, S. Stagnūnas, E. Andziulienė.

VELIAVŲ ŠVENTINIMAS

Penktą valandą, ansamblio dalyviai su vadovais muz. Alg. Kačanausku ir direk. J. J. Stuku, rinkosi prie lietuviškos trišpalvės ir amerikoniškos vėliavos, kur prasidėjo pašventinimo apeigos. Vėliavų šventinimo apeigas atliko kunigai J. ir K. Mockevičiai iš Rochester, N. Y.

Pabaigai, J. J. Stukas jautri žodi tarė ansamblio dalyviams: "Jums mielieji rūtiečiai, šias vėliavas dovanuju. Jas saugokite kaip savo akį, o sugaudus laisvės varpui, kad pirmieji susibūrę po trispalve vėliava, aplankytute numylėtą Lietuvą."

Po to, sekė linksmoji dalis. Ant žalios vejos "blezdingėlės" šoko Blezdingėlė, Lenciūgėlė, Žilvitė ir t. t.

Taip linksmosi rūtiečiai tame lietuviškame rojuje.

Saulėi nusileidus už miško, Ansamblio dalyviai dėkojo vaisingiems seimininkams, sakydami "iki pasimatymo kitais metais."

KUR BUS SKAUTŲ VASAROS STOVYKLA

Akademių Skautų Sąjungos ruošiamą skautų vasaros stovyklą, kuri vyksta nuo rugsėjo 4 iki rugsėjo 11, bus Palisades Park, N. Y. Norintieji dalyvauti prašomi prisijusti vieną dolerį registracijai šiuo adresu: Laima Petrauskaitė, 158 Park Place, Elizabeth, N. J.

KOTRINA JARIENĖ, žinomo veikėjo Petro Jaro žmona, neseniai mirė Baltimorėje. Vėlionė buvo apie 78 m. amžiaus.

KLAUSKITE PATYS SAVES

Į žemiau pateiktus klausimus jums atsakys firma, kuriai rūpi geras patarnavimas prieš jums einčiant

DOVANŲ PAKETUS Į U.S.S.R.

1. Ar firma yra patikima?
2. Ar yra tai įrodžiusi?
3. Ar ji rūpestingai supakuoja, išsiunčia ir paruosia visus reikiamus dokumentus?
4. Ar ji naudoja geriausias įpakavimui dėzes?
5. Ar ištikro ši firma dirba daugiau, kaip 25 metus?
6. Ar ji yra oficialiai patvirtinta?

Atsakymas bus TAIP į visus aukščiau pateiktus klausimus, jeigu jūs savo dovanų paketus siųsite per bet kurį iš skyrių:

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

263 Marker St.
Newark 2, N. J.
MArket 3-1968

390 W. Broadway
S. Boston 27, Mass.
ANdrew 8-8734

346 Third Ave.
Pittsburgh 22, Pa.
GRant 1-3712

851 Ho'lins St.
Baltimore 1, Md.
MILberry 5-5787

716 Walnut St.
Philadelphia 6, Pa.
WALnut 5-3455

4102 Archer Ave.
Chicago 32, Ill.
FRontier 6-6399

1313 Addison Rd.
Superio. Ave. & 71 St.
Cleveland 3, Ohio
UTah 1-0807

1991 BroaJway
New York 23, N. Y.
LYceum 5-0900

6446 Michigan Ave.
Detroit 10, Mich.
TASHmoo 5-7550

683 Hudson Ave.
Rochester 21, N. Y.
BAKER 5-5923

979 Broad Street
Trenton, N. J.
Tel. EXport 4-8085

Viena gražiausių lietuvių vasarviečių New Jersey pajūryje, be abejo, yra Lake Hotel, kur atostogauja ne vien lietuviai, bet ir kitataučiai. Štai praeitą šeštadienį, kuris, deja, buvo lietingas, viešbučio verandoje susitelkė dalis vasarvietės svečių: Iš dešinės į kairę: Averkienė, Zukauskienė su sūnum, vasarvietės šeiminkė Kubaitienė, viešnia iš Philadelphijos su vaikais, V. Zukauskas, Irena Morkutė, Lake Hotel viceprezidentas A. Zemaitis, V. Tysliaviėnė, smuikininkas T. Katzas su žmona, atostogavęs čia net tris savaites, Dan Petri, Katzų žentas (MGM filmų atstovas New Yorke) H. Zeltner su žmona ir vaikais.

Pasitraukia į pensiją

Vincas Zaveckas, kilęs iš Andriejiskės kaimo, Pilviškių valsčiaus, Mariampolės apskrities, atvyko į Brooklyną 1905 metais, eidamas šešiolikis metus. Atvykęs pas gimines (Sidabrus), kurie taip pat buvo siuvėjai, Vincas netrukus išmoko šio amato, buvo priimtas į lokala, 1918 metais išrinktas lokalo tarybos nariu, o paskiau to lokalo biznio delegatu ir pagaliau pirmininku. Lokalo pirmininko pareigas jam teko eiti tais laikais, kai Brooklyne buvo daug "sapų," daug "kriaučių" ir dar daugiau "peštynių." Kova lietuvių siuvėjų lokale dažniausiai eidavo dėl pasidalinimo vietų ir pinigų, kurių siuvėjų klubas savo išde visada turėdavo kelias dešimtis tūkstančių dolerių. Vincui Zaveckui visada tekdavo tarpininko rolė.

Kai siuvėjų klubas, lokalo padalinys, turėjo daugiau kaip 30,000 dolerių išde, siuvėjai neturėjo ramybės. Ir vieniems ir kitiems rūpėjo tuos pinigus savaip sunaudoti. Vieni siūlė už tuos pinigus nupirkti siuvėjams ūkį bei poilsio namus, antri atiduoti įvairioms organizacijoms, o tretis — tiesiog pasidalinti... Paskutinis pasiūlymas, kad dešimtmečiais surinktas siuvėjų duokles atiduoti patiems siuvėjams, rado daugiausia pritarimo. "Kai pasidalinome pinigus, tai ir politinės kovos lokale išnyko," kartą pareiškė Vincas Zaveckas, širdies gilumoje niekad nepritaręs sumanymui. Šiuo metu siuvėjų klubas savo išde turi dar apie 300 dolerių, tai, anot vieno siuvėjo, andai buvo nutarta surengti banketą ir klubui užgiędoti "aleliuja"... Mat, "jaunesni nepristoja, o seniai miršta..."

Pasitraukęs iš darbo (Matiolio siuvykloje) ir lokalo pirmininko vietos, Vincas Zaveckas su žmona Ona Žada apsigyventi nedideliame vienos šeimos namelyje (kur nors Long Island) ir ramiai dirbti savo darže... Palydėtina, kad Vincas Zaveckas, kaip ir jo žmona, atidžiai seka lietuvių spaudą — skaito keletą laikraščių, kurių tarpe vienybę jis prenumeruoja nuo pat atvykimo iš Lietuvos.

VINCAS ZAVECKAS per paskutinį šimtmečio ketvirtį buvo Brooklyno lietuvių siuvėjų lokalo (unijos skyriaus) pirmininkas, neginčijamas jų "dvasios vadas." Kaip ir patys siuvėjai, tautiniame New Yorko lietuvių veikime buvę svarbus faktorius. Bet šiandien, kai iš buvusių 40 ar daugiau siuvyklų belikę vos trejetas, lietuvių siuvėjų skaičius taip pat sumažėjęs.

Vincas Zaveckas, kaip ir daugelis lietuvių siuvėjų, dabar pasitraukia į pensiją. Ši rudenį siuvėjai jam rengia išleistuves, kurios, jei neklystame, įvyks spalio 15 d. Brooklyno Atletų Klubu salėje. Pasitraukiančio į pensiją Vinco Zavecko asmenyje Brooklyno lietuvių visuomenė neteks ne tik organizuotų "kriaučių" simbolio, bet ir patys siuvėjų unijos skyrius (54) savo ilgamečio pirmininko.

JACK SHARKEY SU ŽMONA

Jack Sharkey vedybų sukaktis

Rugpjūčio 15 d. buvęs pasaulinio bokso čempionas Jack Sharkey (Juozas Zukauskas) švenčia savo 36 metų vedybų sukaktį. Dabar Jack Sharkey su žmona gyvena New Hampshire valstybėje. Jų dvi dukterys turi po keturis vaikus, o sūnus — penkis vaikus. Viso 13 anūkų. Viena Sharkey duktė gyvena New Yorko valstybėje, kita Bostono apylinkėje, o sūnus, Jack Sharkey, Jr., turi valdinį darbą Worcester, Mass.

Jack Sharkey pasaulinio bokso čempionatą laimėjo 1932 m. Tada vienas sporto redaktorius rašė, kad "lietuviai da-

bar apie nieką kita nekalba, kaip tik apie kumštynes..."

Pasitraukęs iš aktyvaus kumščiavimosi, Sharkey Bostone atidarė "ilgiausią pasaulyje" barą, "Jack Sharkey Ringside," kur nuolat dirbdavo aštuoni tarnautojai. Sharkey iš mažens kalbėjo lietuviškai, bet ypač gerai pramoko lietuvių kalbos šiame restorane, nuolat sutikdamas savo tautiečius. Bet tą bloko ilgumo restoraną jis prieš 10 metų pardavė ir apsigyveno savo ūkyje, New Hampshire valstybėje.

J. JOKUBAUSKAS

LIETUVIAI GYVENTOJAI

WOODHAVENE, OZONE PARK, RICHMOND HILL IR GLENDALE, ATSIMINKITE

JOHN J. TORMEY

DEMOKRATŲ KANDIDATĄ Į STATE ASSEMBLY IŠ 13 A-D

INDORSUOJA

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KOMITETAS GERESNEI VALDŽIAI

Balsuokite Lapkričio 8 dieną

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą.

MARTHA & PETER LISAUSKAS

64-09 56th ROAD MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWining 4-8087

Lietuviai biznieriai New Yorke ir apylinkese

ROBERT F. NARK

Apdraudos **AUTO Specialistas**
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE
26 COURT ST. BROOKLYN, N.Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783
Discounts to qualified
APPLICANTS
Mutual Insurance
Insure your tomorrow today!

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias
pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIK/
Savininkas

80-15 JAMAICA AVENUE
WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

White Horse Tavern

BARAS,
RESTORANAS
IR SALĖ

DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI
PIETŪS

86-16 JAMAICA AVE
Woodhaven, N.Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADZIŪNAS
Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona
Pyragai vedybiniams ir
kitokiems pokyliams
Patarnavimas sažiningas ir greitas
36-40 STAGG STREET
BROOKLYN 6, NEW YORK
Telefonas EVergreen 7-1123

Three Joe's Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai -
rūpestingai, sąžiningai ir pigiau
patarnaus jums, jei tik jūsų auto-
mobilui reikalingas bet koks -
didelis ar mažas pataisymas.
Complete automotive repairs
85-42 WOODHAVEN BOULEVARD
WOODHAVEN, N. Y.
(86th Ave. kampas prie Jamaica Ave.)
Telefonas: Virginia 6-9683

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras
Salė susirinkimams
vestuvėms ir
pobūviams
Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suejimams nemokamai
VACYS STEPONIS
Savininkas

40 EAST 26th ST. NEW YORK CITY MU 3-2928

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi
stereo fonografai, dulkių siurbkliai, oro vėsin-
tuvai. Didelės nuolaidos Admiral ir Motorola
aparatus. 40% nuolaidos Blaupunkt vokiš-
kiems Hi-Fi.

TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radi-
jas, Darbo valandos kasdien iki 7 v. v.
Penktadieniais iki 9 v. v.

Arlington RESTAURANT

COCKTAIL LOUNGE, DINING, DANCING, CATERING.
HALL FOR ALL OCCASIONS

385 ARLINGTON AVENUE at HALE AVENUE
Under BMT Jamaica Line - Norwood Avenue Station
Phone: TAYlor 7-9842 ONA ir JONAS VALAICIAI

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas

STIKLINIS BARAS. VIENA GRAŽIAUSIŲ ŪŽEIGŲ.
273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9533

Winter Garden Tavern Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Telefonas: EVergreen 2-6440

Sale vestuvėms ir kitokioms
pramogoms. Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis kainomis.
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS

(kurtas 1903 metais)

SENIAUSIA SPORTO ORGANIZACIJA
BARAS - RESTORANAS - KABARETAS
Jauki salė parengimams

1332 HALSEY STREET BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9790

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA JOKUBAITIS
ir JURGIS JOKUBAITIS

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Joseph Andrusis TRAVEL BUREAU

BILIJETAJ PARDUODAMI

visomis susisiekimo
priemonėmis į visas
pasaulio vietas

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS,
federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų
(Money Orders) ir įvairiausiai kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477
Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. p. iki 5 v. v.

VIENYBĖ

J. MULOKAS, žinomas architektas, Maspetho lietuvių parapijos bažnyčios statybos reikalais lankėsi New Yorke.

J. MIKOLAINIENĖ, buvusio Vienybės redaktoriaus Petro Mikolainio našlė, savo atostogas praleido pas Juozą Varną, Middleburg, N. Y.

PR. SKIRMUNTAS, Los Angeles vienybietis, su žmona Elena nuvykęs į Hawajų salas, mums rašo: "Siunčiame nuoširdžius sveikinimus iš pasakiškų Hawajų salų. Lėktuvais aplankėme visas salas. Džiaugiamės vandens žydrumu, vėjelio švelnumu, nematytos gamtos turtingumu ir žmonių vaišingumu... Viskas čia labai romantiška..."

DR. H. MONTVILIENĖ su vyru, Z. Raulinaitis su žmona, dr. St. Dimienė su vyru savo atostogas praleido Jansonų vasarvietėje (Audronė) Cape Cod, Mass.

ANTANAS GUDONIS su neseniai iš Lietuvos atvykusiais tėvais lankėsi Vienybės redakcijoje.

DR. GEDIMINAS ČEKAS su žmona, išvykę medaus mėnesiui į Europą, siunčia linkėjimus iš Austrijos.

J. STANKŪNAS, muzikas, su dukra Irena savo atostogas praleido Floridoje.

O. MIČIULIENĖ siunčia linkėjimus iš Mohonk Lake, N. Y., kur ji dabar atostogauja.

A. KARVELIS, ilgametis Vienybės skaitytojas Philadelphijoje, neseniai vedė Stellą Zmuidienę.

V. KLEVAS su žmona Sofija persikėlė į savo namus Ozone Park, N. Y.

ST. BŪDAVAS, žinomas rašytojas, šiomis dienomis persikėlė į savo nuosavą sodybą — 737 Cinnamon Rd., North Palm Beach, Florida. "Dažį laiką skirsiu St. Clare bažnyčios tarnybai, o kitą — plunksnai ir kitokiai kultūrai," rašo Būdas.

S. VALIUKIENĖ, solistė, išvyko atostogų į Chicagą, kur ji su vyru, aktorium Valiuku, anksčiau gyveno.

K. KRUŠINSKAS, Vienybės kaimynas, su Eleonora Lobiene metiniame J. Stuko radijo programos piknike laimėjo polkos soko kontestą.

JURGIS GUDELIS, Vienybės skaitytojas, yra išvykęs atostogų į Los Angeles, Calif.

SIMAS KONTRIMAS su žmona persikėlė į savo namus Irvington, N. J.

ALBINAS MORKUS, ilgesnį laiką dirbęs Amerikos Lietuvių Tarybos sekretoriatoje Chicagoje, neseniai pasitraukė iš tų pareigų.

N. KULBOKIENĖ, ilgametė Vienybės skaitytoja, savo atostogas praleido Menderių ūkyje, White Sulphur Spring, N. Y. Grįžusi namo, Kulbokiene apsilankė Vienybėje ir perdavė O. Menderienės prenumeratą, taip pat sumokėjo savo prenumeratą, palikdama laikraščiu auką.

J. DRANGINIS, V. Kreivėnas su žmona atostogas praleido Kanadoje — Montrealy, Torontu ir Niagara Falls.

ST. VOLSKIS su žmona lankėsi pas draugus Pikūnus Grafton, Pa.

M. CIBAS praneša, kad jo vadovaujamas Operetės choras lapkričio 13 d. rengia koncertą.

Kaip jau buvo praęsta, neseniai įvykusioje tautinių grupių spaudos atstovų konferencijoje su Demokratų partijos kandidatu į prezidentus, senatorium Kennedy, dalyvavo ir Vienybės atstovas. Konferencija, kuriai vadovavo Michel Cieplinski, įvyko New Yorke, Overseas Press Club of America patalpose. Nuotraukoje: senatorius John F. Kennedy (su Vienybe rankoje) ir redaktorius Juozas Tysliava. J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

PROF. IG. KONČIUS iš Bostono, sutiko būti Akademino Skautų Sąjūdžio jubiliejinės vasaros stovyklos viršininku. Stovykla įvyksta rugsėjo 4-11 netoli New Yorke.

Vyrų choro nauja plokštelė

Bostono Lietuvių Mišrus Choras, vedamas komp. Juliaus Gaidelio, išleidžia ilgo grojimo, 33 1/3 greičio, hi fi plokštelę, kur telpa 17 dainų iš turimo dabartinio repertuaro. Viena plokštelės pusė turi 8, antroji — 9 dainas. Abiejų plokštelės pusių grojimo laikas — 40 minučių. Solistas — Stasys Santvaras, akompanuoja — Saulius Vaičaitis.

Plokštelė rinkoje pasirodys rugpiučio mėn. viduryje. Bostone ir apylinkėse ribotą plokštelių skaičių platins Bostono Lietuvių Mišrus Choras per savo narius. Kaina \$4.49.

Visur kitur — per platintojus, kuriems bus duodama nuolaida. Rašyti: H. Gineitis, 84 Greenwood St., Dorchester 21, Mass. Tel. GENEVA 6-4629.

Praeitą savaitę iš Lietuvos atskridusi Ona Stankienė (dešinėje) su savo dukteria Marija Diržiene ir anūkais Vienybės redakcijoje. Nuotraukoje: (iš kairės į dešinę) Eleonora Dirzytė, Jurgis Dirzys, Jr., Marija Dirziene ir Ona Stankienė. Stankienė apsigyveno dukters ir zento, Marijos ir Jurgio Dirzių, rezidencijoje, Oyster Bay, L. I., N. Y. Ši yra trečia iš eilės Onos Stankienė kelionė į Ameriką. Stankienė gyvena Gargžduose, netoli Klaipėdos, kur tebėra jos vyras Kazys Stankus. Plačiau — kitame numeryje.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

ELENA KULBER (Kulbokiene) Moterų Vienybės pirmininkė su dukra Gabija rugpiučio 27 d. išskrenda į Europą. Jodvi aplankys Skandinavų kraštus, Vokietiją, Italiją, Prancūziją, Šveicariją ir Britaniją. Be to, būdamos Vokietijoje, jos žada aplankyti Vasario 16 gimnaziją.

J. PARZEL, ilgametis Vienybės skaitytojas, išvyko atostogų į Breton Woods.

INŽ. A. NOVICKIS, ALIAS centro valdybos pirmininkas, kartu su inž. I. Gasiliūnu, dalyvaus šeštame ALIAS suvažiavime, kuris įvyks rugsėjo 3 — 5 Chicagoje. Suvažiavimas rinks naują centro valdybą ir minės sąjungos dešimtmetį.

VIENYBĖ PRAITĄ SAVAITĘ NEIŠĖJO

Praeitą savaitę Vienybės numeris neišėjo dėl atostogų, kuriomis laikraščio darbininkai taip pat nutarė pasinaudoti. Skaitytojų kompensacijai, šis numeris išleidžiamas 16 puslapių.

ROMAS KEZYS, mūsų bendradarbis, yra išvykęs atostogų į Chicagą pas savo brolių Algimantą, kuris priklauso jėzuitų ordinui.

INŽ. KAZYS ŠKIRPA, JR. šį seštadienį Washingtone susituokia su Kristina Tylonyte. Jungtinių aktui, iš Hamilton, Kanados, atvyksta jaunosios dėdė kun. Bronius Jurksas.

VIENYBĖ, 1960 M. RUGPIUČIO 19 D.